

**READ SMART
THINK SMART
LEAD SMART**

CSRD ÎN ROMÂNIA

GHIDUL EXECUTIV PENTRU RAPORTAREA ESG

**De la conformare la avantaj strategic
Cadrul legislativ actualizat după Directiva (UE) 2026/470 - Omnibus I**

www.looksmart.ro
office@looksmart.ro
+4.0743.332.318

Mai 2026

2026

Notă editorială

Acest ghid se adresează conducătorilor de companii din România care trebuie să înțeleagă rapid și corect ce înseamnă raportarea de sustenabilitate pentru organizația lor în contextul actual - un context profund modificat de pachetul legislativ Omnibus I, adoptat de Uniunea Europeană în decembrie 2025 și intrat în vigoare la 18 martie 2026.

Am scris acest material după ce am constatat că majoritatea ghidurilor disponibile în piața din România reflectă cadrul legislativ anterior simplificării europene din 2025–2026 și induc confuzie atât în privința pragurilor de aplicabilitate, cât și a calendarului de raportare. Pentru o companie care trebuie să ia decizii de investiție în sisteme, oameni și procese ESG, acuratețea acestor informații nu este un detaliu - este temelia.

Documentul a fost elaborat prin corelarea cadrului legislativ european și național cu standardele, ghidurile și publicațiile profesionale relevante din domeniul raportării de durabilitate (ESG), inclusiv materiale publicate de Comisia Europeană, EFRAG, ISSB și organizații internaționale de audit și consultanță precum PwC, Deloitte, EY, KPMG, Forvis Mazars și BDO. Toate sursele sunt citate cu trimiteri exacte în Anexa E.

Ne-am angajat să nu inventăm cifre, să nu speculăm asupra unor sancțiuni încă nereglementate în România și să marcăm explicit zonele unde informațiile rămân deschise - fie pentru că depind de transpunerea Omnibus I în legislația națională (proces aflat încă în desfășurare la momentul publicării), fie pentru că acoperă acte normative care urmează să fie publicate în lunile următoare.

Acest ghid nu substituie consultanța juridică, fiscală sau de specialitate ESG. Aplicarea concretă a obligațiilor descrise aici depinde de structura, dimensiunea și sectorul de activitate al fiecărei organizații. Pentru decizii cu impact major, recomandăm consultarea unui profesionist autorizat - fie din echipa proprie, fie din rețeaua Look Smart.

Toate mărcile comerciale și denumirile organizațiilor menționate aparțin titularilor lor de drept și sunt utilizate exclusiv în scop descriptiv și informativ. Referirile la publicații, ghiduri sau rapoarte ale unor terți (instituții europene, organisme tehnice, firme de audit și consultanță, furnizori de software) sunt făcute cu titlul de surse consultate în pregătirea acestui material. Drepturile de autor asupra materialelor citate aparțin emitenților respectivi.

Look Smart Management Consultancy
București, 2026

Cuprins

Pagini introductive

Notă editorială • Cum se citește acest ghid • Glosar de termeni

Partea I - De ce există acest ghid

- Cap. 1. Scrisoare către cititor
- Cap. 2. Cum se citește acest ghid
- Cap. 3. Sinteza executivă

Partea a II-a - Contextul strategic

- Cap. 4. ESG - de la modă la mecanism economic
- Cap. 5. De ce „o singură lege ESG” nu există

Partea a III-a - Arhitectura legislativă actualizată

- Cap. 6. CSRD - Directiva 2022/2464 și ce s-a schimbat prin Omnibus I (2026)
- Cap. 7. Standardele ESRS - versiunea simplificată 2025–2026
- Cap. 8. Taxonomia UE (Regulamentul 2020/852)
- Cap. 9. Reglementări conexe critice
- Cap. 10. România - cadrul legal aplicabil

Partea a IV-a - Cine raportează și din când

- Cap. 11. Determinarea eligibilității
- Cap. 12. Calendarul de raportare actualizat
- Cap. 13. Raportarea voluntară - VSME pentru IMM

Partea a V-a - Ce trebuie efectiv să faci

- Cap. 14. Procesul în opt etape
- Cap. 15. Analiza de dublă materialitate
- Cap. 16. Colectarea datelor
- Cap. 17. Asigurarea limitată (limited assurance)

Partea a VI-a - Structura raportului

- Cap. 18. Cuprinsul complet al unui raport ESG conform ESRS
- Cap. 19. Format tehnic - XHTML, iXBRL, ESEF

Partea a VII-a - Riscuri, beneficii, costuri

- Cap. 20. Riscurile neconformării
- Cap. 21. Beneficiile - dincolo de conformitate
- Cap. 22. Costurile reale ale implementării

Partea a VIII-a - Resurse umane și sourcing

- Cap. 23. Profilurile necesare
- Cap. 24. Cum alegi un consultant ESG

Partea a IX-a - Drumul înainte

Cap. 25. Roadmap-ul 2026–2030

Cap. 26. ESG ca sistem de management

Cap. 27. Greșelile pe care le vedem cel mai des

Anexe

Anexa A. Glosar extins de termeni ESG / CSRD / ESRS

Anexa B. Cuprinsul complet al unui raport ESG (template ESRS-ready)

Anexa C. Checklist de pre-audit ESG

Anexa D. Plan de proiect tip - implementare ESG în 18 luni

Anexa E. Bibliografie și surse oficiale

Anexa F. Rapoarte ESG exemplu

Anexa G. Întrebări frecvente

Anexa H. Cronologia legislativă 2014–2026

Despre Look Smart

Look Smart • Alexandru Cârstoiu • De ce să intri în familia Look Smart • Date de contact

Partea I

De ce există acest ghid

Capitolul 1. Scrisoare către cititor

În ultimii ani, raportarea ESG a devenit, pentru orice conducător de companie din România, o întrebare deschisă și apăsătoare: trebuie să o facem? Până când? Cât costă? Merită? Răspunsurile primite la aceste întrebări sunt, de regulă, fie alarmiste, fie superficiale, fie depășite. Materialul de față propune o a treia cale: rigoare, claritate, aplicabilitate.

Prima dificultate ține de natura subiectului. Raportarea ESG nu este reglementată de „o singură lege”. Este rezultatul interacțiunii dintre o directivă europeană principală - CSRD -, douăsprezece standarde tehnice obligatorii - ESRS -, un regulament privind taxonomia activităților sustenabile, un regulament privind divulgările în sectorul financiar, o directivă privind diligența necesară pe lanțul valoric, mai multe regulamente sectoriale și, peste toate acestea, transpunerea în legislația națională, care în România s-a făcut prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 85 din 12 ianuarie 2024.

A doua dificultate este una de moment. Pachetul Omnibus I, propus de Comisia Europeană în februarie 2025 și adoptat formal prin Directiva (UE) 2026/470 - publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 26 februarie 2026 și aplicabilă din 18 martie 2026 - a redus dramatic numărul de companii obligate să raporteze și a simplificat substanțial standardele tehnice. Estimările Comisiei Europene și ale principalelor case de consultanță arată că aproximativ 80% dintre companiile inițial vizate ies din sfera raportării obligatorii. Asta înseamnă că un ghid scris înainte de martie 2026 va prezenta o realitate care nu mai există.

A treia dificultate este una de profunzime. Multe materiale disponibile descriu CSRD ca pe un exercițiu de conformare. În realitate, raportarea de sustenabilitate este, simultan, un mecanism de finanțare, un instrument de evaluare a riscului, un criteriu de competitivitate în lanțurile valorice europene și un sistem de management corporativ. O companie care înțelege acest lucru investește altfel în ESG decât una care îl tratează ca pe o obligație administrativă.

Ghidul de față încearcă să răspundă tuturor celor trei dificultăți: prezintă cadrul legislativ complet și corect actualizat la luna publicării, separă clar ce este obligatoriu de ce este recomandat, semnalează zonele unde informațiile rămân încă incerte, și plasează raportarea ESG în contextul strategic al unei companii care vrea să reziste, să crească și să atragă capital în următorul deceniu.

Filosofia editorială este aceea care ne caracterizează în toate proiectele Look Smart: calitate înaintea volumului, execuție înaintea teoriei. Acolo unde alte ghiduri rezolvă subiectul în zece pagini de bullet-points, noi am preferat să scriem nouăzeci de pagini de text construit. Motivul este simplu: deciziile pe care le iei în baza acestui ghid afectează zeci sau sute de oameni din organizația ta, expuneri financiare semnificative și relația cu băncile, investitorii și partenerii. Un asemenea subiect merită rigoarea unei tratări extinse.

Mulțumim pentru încrederea de a ne fi parteneri de lectură și sperăm ca acest ghid să fie un punct de reper util - atât pentru cei aflați la primul contact cu raportarea ESG, cât și pentru cei care își rafinează deja sistemele de raportare în vederea ciclurilor 2027–2028.

Alexandru Cârstoiu • Chief Operating Officer

Look Smart Management Consultancy

Capitolul 2. Cum se citește acest ghid

Ghidul este structurat astfel încât să servească mai multe categorii de cititori, cu interese și nivele diferite de profunzime. Pentru a optimiza timpul fiecăruia, propunem trei moduri distincte de parcurgere.

Lectură rapidă pentru CEO și proprietari

Aproximativ cincisprezece minute. Capitolele 1, 3, 6, 11, 20, 21, 22 și 25 acoperă esența: ce este CSRD, ce s-a schimbat prin Omnibus I, dacă firma este sau nu este în arie de aplicare, ce riscă, ce câștigă și ce trebuie să decidă în 2026.

Lectură integrală pentru directori financiari, COO și directori de strategie

Aproximativ trei până la patru ore, distribuite în două sau trei sesiuni. Toate cele nouă părți, în ordinea prezentată. Această lectură construiește o înțelegere coerentă a întregului ecosistem de raportare și permite formularea unor întrebări calificate către consultanții externi sau echipa internă.

Referință permanentă pentru echipele de implementare

Anexele sunt cele care servesc cel mai bine echipele care construiesc efectiv sistemele de raportare. Glosarul, cuprinsul-template, checklist-ul de pre-audit, planul de proiect și bibliografia sunt instrumente de lucru, gândite să fie folosite repetat, nu citite o singură dată.

Convenții de marcare

În tot ghidul, două marcate sunt utilizate consecvent:

- simbolul roșu „● OBLIGATORIU” indică elementele care nu pot fi omise - fie pentru că sunt cerințe legale ferme, fie pentru că reprezintă datapoint-uri „shall” în standardele ESRS;
- simbolul verde „● RECOMANDAT” indică elementele care adaugă valoare strategică sau credibilitate, dar care nu sunt obligatorii din perspectivă legală.

Această distincție permite oricărei companii să planifice etapizat: întâi conformitatea, apoi excelența.

Acolo unde un capitol conține informații care depind încă de transpunerea Omnibus I în legislația națională sau de acte delegate aflate în pregătire la momentul publicării ghidului, semnalăm explicit acest lucru, pentru ca cititorul să poată distinge între informația stabilizată și informația în mișcare.

Capitolul 3. Sinteza executivă

Pentru cititorii care au nevoie de esența ghidului în câteva pagini, prezentăm aici concluziile principale, cu trimitere către capitolele unde fiecare aspect este tratat în detaliu.

Ce este, pe scurt, raportarea ESG

Raportarea de sustenabilitate (ESG) este obligația companiilor de a publica anual informații standardizate despre impactul activității lor asupra mediului, asupra factorilor sociali și asupra modului în care se conduc - inclusiv riscurile și oportunitățile pe care aceste aspecte le creează pentru poziția lor financiară. În Uniunea Europeană, această obligație este reglementată în principal prin Corporate Sustainability Reporting Directive (Directiva 2022/2464, cunoscută ca CSRD), iar în România a fost transpusă prin Ordinul ministrului finanțelor nr. 85/2024.

Ce s-a schimbat dramatic în 2025–2026

Comisia Europeană a propus în februarie 2025 pachetul legislativ Omnibus I, care reduce semnificativ obligațiile de raportare. După un parcurs legislativ de un an, Directiva (UE) 2026/470 a fost adoptată oficial de Consiliul Uniunii Europene la 24 februarie 2026, publicată în Jurnalul Oficial la 26 februarie 2026 și a intrat în vigoare la 18 martie 2026. Statele membre au la dispoziție douăsprezece luni pentru a o transpune în legislația națională.

Modificările principale aduse de Omnibus I sunt următoarele: pragurile de aplicabilitate cresc semnificativ - doar companiile cu peste o mie de angajați și o cifră de afaceri netă de peste patru sute cincizeci de milioane de euro mai sunt obligate să raporteze; valorile 2 și 3 (companiile mari nelistate și IMM-urile listate) sunt amânate cu doi ani sau, după caz, scoase complet din domeniul de aplicare; numărul de datapoint-uri obligatorii din standardele ESRS este redus cu aproximativ 61%; obligația de a trece de la asigurare limitată la asigurare rezonabilă este eliminată din planificare; pragurile pentru CSDDD (directiva privind diligența necesară) cresc la cinci mii de angajați și un miliard și jumătate de euro cifră de afaceri.

Cine raportează în România în 2026

Pentru anul fiscal 2024, cu raportare în 2025 și apoi în 2026, obligația rămâne în vigoare pentru companiile din primul val: societăți de interes public, mijlocii și mari, cu peste cinci sute de angajați, precum și societățile-mamă ale grupurilor mari în aceleași condiții. Aceste companii continuă să raporteze conform cadrului existent, cu beneficiul facilităților introduse prin „Quick Fix Delegated Act” din iulie 2025. Pentru anii fiscali 2025 și 2026, OMF 85/2024 prevedea ca obligația să se extindă la celelalte companii mari și la societățile listate. Această extensie a fost amânată prin Stop-the-Clock Directive și apoi modificată prin Omnibus I; transpunerea în România a noilor praguri urmează să se facă prin act normativ subsecvent, pe care îl așteptăm pe parcursul anului 2026 și începutul anului 2027.

Ce trebuie să decidă un CEO român în 2026

Există patru decizii pe care orice conducător de companie ar trebui să le ia în 2026, indiferent dacă firma sa rămâne sau nu rămâne în arie de aplicare după Omnibus I.

- **Prima:** o evaluare formală a încadrării companiei în noile praguri și a calendarului efectiv.
- **A doua:** o decizie privind raportarea voluntară pentru companiile ieșite din sfera de aplicare - dacă presiunea lanțului valoric, accesul la finanțare verde sau cerințele clienților corporativi justifică un raport voluntar conform standardului VSME.
- **A treia:** o decizie privind investiția în sistemele de date și controale interne - independent de obligația legală, aceste sisteme reprezintă infrastructura modernă de management corporativ.
- **A patra:** o decizie privind sourcingul - internalizare, hibrid sau externalizare completă a competenței ESG.

Riscuri și beneficii - sinteza

Pe partea de riscuri, în România amenziile actuale pentru nedepunerea raportului de sustenabilitate sunt similare celor pentru nedepunerea situațiilor financiare - între două mii și treizeci de mii de lei, conform Legii contabilității nr. 82/1991.

Un regim sancționator dedicat raportării ESG nu este încă reglementat în legislația națională; pentru context, în Franța - primul stat membru care a transpus CSRD prin Ordonanța nr. 2023-1142 din 6 decembrie 2023 - directorii companiilor care nu îndeplinesc obligația de certificare a raportului de sustenabilitate sau care obstrucționează această certificare pot fi sancționați cu o amendă de până la 75.000 de euro și cu pedeapsa închisorii de până la cinci ani. Pentru încălcări specifice (precum nenumirea auditorului de sustenabilitate), legislația franceză prevede sancțiuni de 30.000 de euro și până la doi ani de închisoare.

Riscurile principale pentru companiile din România rămân însă financiare și comerciale: accesul restricționat la finanțarea verde, costul mai ridicat al capitalului, excluderea din lanțurile valorice ale corporațiilor europene care cer date ESG validate de la furnizori.

Pe partea de beneficii, raportarea ESG bine făcută deschide acces la obligațiuni sustenabile cu dobândă mai favorabilă, calificare în portofoliile fondurilor de investiții reglementate prin SFDR, avantaj competitiv în licitațiile publice care includ criterii ESG, atragerea și retenția talentului și pregătirea pentru obligații conexe - Mecanismul de Ajustare la Frontieră a Carbonului (CBAM), Schema EU ETS, raportările sectoriale.

Costurile estimative

Conform studiului cost-beneficiu publicat de EFRAG în decembrie 2025, costurile administrative recurente pentru o companie listată mare sunt estimate la aproximativ 740.000 de euro pe an, cu o investiție inițială medie de 430.000 de euro (valori exprimate în euro 2025).

Reducerile aduse prin standardele simplificate după Omnibus sunt de natură să diminueze aceste costuri cu până la 60% pentru companiile rămase în sfera de aplicare. Pentru companii medii și mari ne-listate, intervalele de cost sunt mai mici proporțional cu complexitatea operațională, dar variațiile sunt importante - fiecare proiect ESG trebuie estimat individual, în funcție de numărul de site-uri operaționale, de gradul de digitalizare a datelor existente și de calitatea sistemelor de control intern.

Concluzia

Pentru o companie românească aflată sau nu în scopul CSRD, perioada 2026–2028 reprezintă fereastra critică de adaptare. Cei care construiesc acum infrastructura de date, cultura organizațională și capacitățile de raportare vor avea, în 2030, un avantaj structural greu de recuperat de către cei care amână. Restul ghidului explică, pas cu pas, cum se construiește acest avantaj.

Partea a II-a

Contextul strategic

Capitolul 4. ESG - de la modă la mecanism economic

Acronimul ESG - **E**nvironmental, **S**ocial, **G**overnance - a apărut în limbajul corporativ la mijlocul anilor 2000, în contextul unui raport publicat în 2004 de o coaliție de instituții financiare internaționale sub coordonarea ONU, intitulat „Who Cares Wins”. Documentul a propus, pentru prima dată într-un cadru instituțional, ideea că factorii de mediu, sociali și de guvernanță afectează material valoarea pe termen lung a unei investiții și ar trebui integrați în analiza financiară.

Vreme de aproape un deceniu, ESG a rămas un domeniu marginal, asociat cu fondurile etice de investiții și cu rapoartele de „responsabilitate socială corporativă” - documente cu valoare reputațională, dar fără greutate operațională. Tranziția către statutul actual a început în 2014, odată cu adoptarea Directivei 2014/95/UE privind raportarea de informații nefinanciare (Non-Financial Reporting Directive, NFRD), prima reglementare europeană care a impus unor companii mari publicarea de date despre politica lor de mediu, drepturile omului, anti-corupție și diversitate. Era prima dată când raportarea ESG devenea obligație legală, nu opțiune voluntară.

Anul 2018 a marcat al doilea moment de cotitură: Comisia Europeană a publicat Planul de Acțiune privind Finanțarea Creșterii Sustenabile, care a articulat pentru prima dată o viziune coerentă în care raportarea ESG, taxonomia activităților verzi și obligațiile sectorului financiar formează un singur sistem integrat. Următorii cinci ani au adus, în succesiune rapidă, Regulamentul SFDR privind divulgările financiare (2019), Regulamentul Taxonomiei (2020), Legea Climei (2021), CSRD (2022), pachetul ESRS (2023), Directiva CSDDD privind diligența pe lanțul valoric (2024) și, în final, pachetul de simplificare Omnibus I (2025–2026).

Privit retrospectiv, traseul este cel al transformării unui concept etic într-o infrastructură economică. ESG nu mai este o pagină din raportul anual; este criteriul după care băncile evaluează riscul de credit, după care fondurile de investiții își construiesc portofoliile, după care marile corporații își selectează furnizorii și după care autoritățile publice își alocă fondurile europene. Pentru o companie care vrea să fie finanțată, vândută, listată sau pur și simplu să rămână relevantă în lanțurile valorice europene, raportarea ESG nu mai este facultativă - chiar dacă, paradoxal, după Omnibus I, multe nu mai sunt obligate prin lege să o facă.

Această distincție - între „nu sunt obligate” și „nu pot să nu o facă” - este probabil cea mai importantă lecție pe care o oferă peisajul actual.

Omnibus I a redus drastic numărul de companii obligate prin lege, dar nu a redus deloc presiunea de piață. Investitorii, băncile, clienții corporativi și autoritățile europene continuă să ceară aceleași date. Diferența este că, în loc de raportare standardizată conform CSRD, vor primi date eterogene, mai greu comparabile, ceea ce paradoxal ar putea face viața mai dificilă companiilor aflate în afara scopului.

Pentru un conducător de companie din România, concluzia este nuanțată, dar fermă: tratează raportarea ESG nu ca pe o obligație administrativă, ci ca pe un sistem de management corporativ. Construit corect, acest sistem aduce câștiguri operaționale (eficiență energetică, reducerea pierderilor, mai buna alocare a capitalului), comerciale (calificare în lanțurile valorice premium) și financiare (acces la finanțare verde). Construit ca exercițiu de bifare, devine o povară fără randament.

Capitolul 5. De ce nu există „o singură lege ESG”

Una dintre cele mai răspândite confuzii în discuțiile despre raportarea de sustenabilitate este aceea că ar exista o singură reglementare care guvernează domeniul. În realitate, peisajul juridic ESG la nivelul Uniunii Europene este o arhitectură suprapusă, în care mai multe acte normative interacționează, se completează reciproc și uneori chiar se modifică între ele.

Stratul de bază este dat de directivele care impun obligația de raportare. CSRD - Directiva 2022/2464 - este pivotul central; ea înlocuiește vechea NFRD din 2014 și extinde semnificativ atât numărul de companii vizate, cât și conținutul obligatoriu al raportărilor. Directiva 2026/470 (Omnibus I) modifică retroactiv pragurile și calendarul CSRD, fără a o abroga.

Stratul tehnic este dat de standardele de raportare. European Sustainability Reporting Standards (ESRS) au fost adoptate prin Regulamentul delegat (UE) 2023/2772 din iulie 2023 și conțin specificațiile detaliate ale ce anume trebuie raportat și cum. Există douăsprezece standarde ESRS în versiunea inițială: două transversale (ESRS 1 - cerințe generale; ESRS 2 - divulgări generale) și zece tematice (cinci pe partea de mediu, patru pe partea socială, unul pe guvernanta). Versiunea simplificată a ESRS, propusă de EFRAG în iulie 2025 și aflată în proces de adoptare la momentul publicării ghidului, reduce numărul de datapoint-uri obligatorii cu aproximativ 61%.

Stratul de clasificare este dat de Regulamentul Taxonomiei (UE) 2020/852, care definește juridic ce înseamnă o activitate economică „verde” sau „aliniată la criteriile sustenabilității” și obligă companiile să raporteze ce procent din veniturile, cheltuielile de capital și cheltuielile operaționale ale lor sunt alinate la această definiție. Spre deosebire de CSRD (care este directivă și necesită transpunere în legislația națională), Regulamentul Taxonomiei este direct aplicabil - el operează în România fără a fi necesar un act normativ intern.

Stratul financiar este dat de Regulamentul SFDR (UE) 2019/2088, care impune fondurilor de investiții, companiilor de asset management și instituțiilor financiare să divulge cum integrează aspectele de sustenabilitate în deciziile lor. SFDR nu se aplică direct companiilor non-financiare, dar le afectează indirect: dacă o companie nu poate furniza date ESG verificabile, instituțiile financiare nu o pot include în portofoliile lor reglementate, ceea ce blochează accesul la o categorie majoră de capital.

Stratul lanțului valoric este dat de Directiva CSDDD - Corporate Sustainability Due Diligence Directive (Directiva 2024/1760, modificată prin Omnibus I) -, care obligă cele mai mari companii europene (după Omnibus I, doar cele cu peste cinci mii de angajați și cifră de afaceri netă de peste un miliard și jumătate de euro) să identifice, prevină și remedieze impactul advers asupra drepturilor omului și mediului în propriile operațiuni și pe lanțul de aprovizionare.

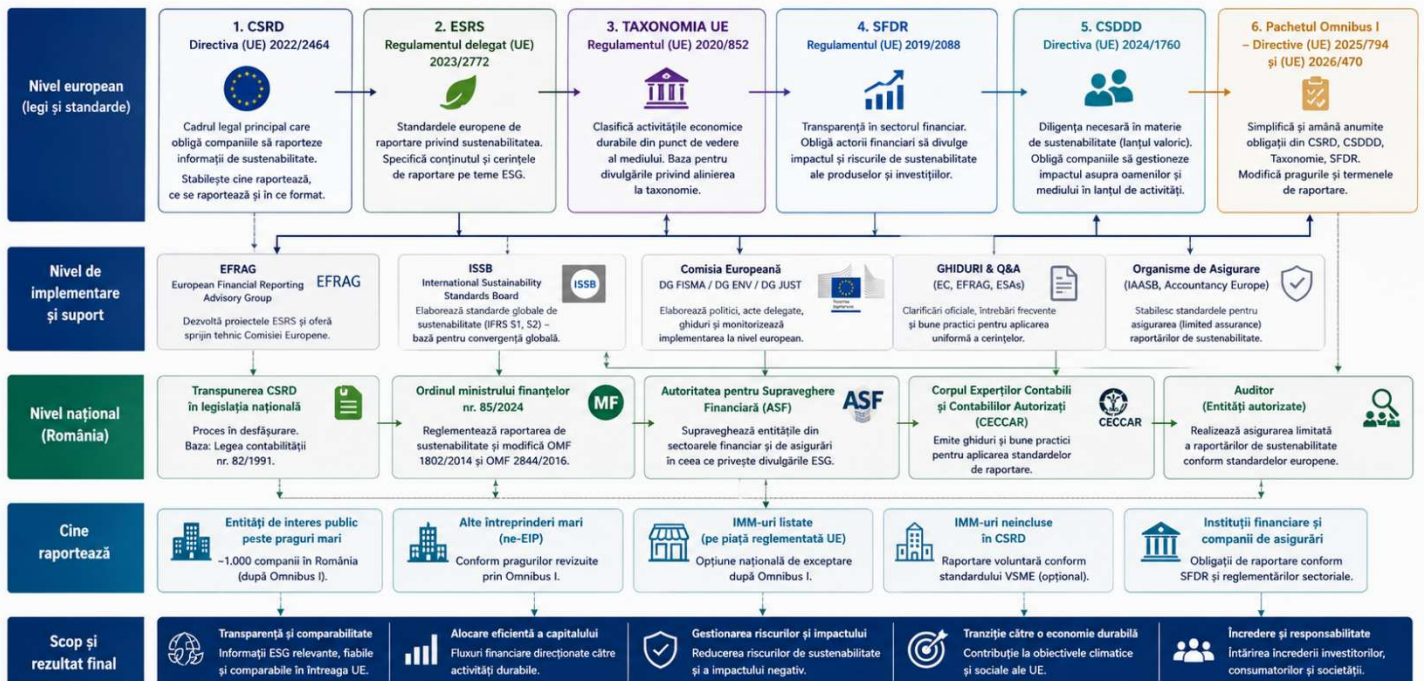
Această directivă produce un efect indirect masiv asupra companiilor mici și mijlocii - chiar dacă ele nu sunt obligate să raporteze, vor primi cereri de date de la clienții lor mari, care sunt obligați să includă lanțul valoric în analiza lor.

La acestea se adaugă reglementări sectoriale: Legea Europeană a Climei (Regulamentul 2021/1119), care fixează obiectivul de neutralitate climatică în 2050; EU ETS (Sistemul de Comercializare a Certificatelor de Emisii); CBAM (Mecanismul de Ajustare la Frontieră a Carbonului), care din 2026 va impune raportarea emisiilor pentru anumite categorii de importuri; reglementările specifice pentru industriile financiară, energetică, agricolă și a transporturilor.

Pentru o companie din România, concluzia practică este aceea că pregătirea pentru raportarea ESG nu poate fi făcută citind un singur text. Chiar dacă punctul de plecare este OMF 85/2024 și CSRD, o evaluare corectă a obligațiilor reale necesită o analiză integrată a tuturor acestor straturi. De aceea, capitolele care urmează tratează separat fiecare strat - nu pentru a complica inutil, ci pentru a reflecta complexitatea reală a peisajului juridic.

HARTA ARHITECTURII LEGISLATIVE ESG ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ROMÂNIA

Cum se leagă actele normative principale care stau la baza raportării de sustenabilitate

Notă: Această hartă reflectă cadrul legislativ în vigoare la data de 18 martie 2026, după intrarea în vigoare a pachetului legislativ Omnibus I.

Partea a III-a

Arhitectura legislativă actualizată

Capitolul 6. CSRD - Directiva 2022/2464 și pachetul legislativ Omnibus I (2025–2026)

Pentru orice companie din România, înțelegerea CSRD în forma sa actuală este punctul de pornire al oricărei analize ESG. Acest capitol prezintă, în ordine cronologică, traseul reglementării - de la adoptarea inițială până la simplificările aduse de pachetul legislativ Omnibus I - și consecințele practice pentru companiile românești.

Adoptarea inițială - decembrie 2022

Directiva 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind raportarea de către întreprinderi de informații în materie de durabilitate, cunoscută drept CSRD, a fost publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 322 din 16 decembrie 2022. Ea modifică Regulamentul (UE) nr. 537/2014, Directivele 2004/109/CE, 2006/43/CE și, în mod special, Directiva 2013/34/UE (Directiva Contabilă), introducând în aceasta din urmă obligația raportării de durabilitate.

CSRD a înlocuit Directiva 2014/95/UE (NFRD) și a extins semnificativ obligațiile de raportare în trei dimensiuni: numărul de companii vizate (de la aproximativ 11.700 sub NFRD la aproximativ 50.000 sub CSRD inițial); profunzimea conținutului raportării (peste o mie de datapoint-uri detaliate, comparativ cu cerințele generale ale NFRD); și caracterul auditabil (asigurare limitată obligatorie din primul an, cu intenția trecerii la asigurare rezonabilă în a doua etapă).

Aplicarea etapizată conform CSRD inițial

Calendarul inițial al CSRD prevedea o aplicare etapizată în patru valuri. Primul val cuprindea companiile mari de interes public cu peste cinci sute de angajați, care raportau pentru anul fiscal 2024 cu publicarea în 2025 - companii deja vizate de NFRD. Al doilea val cuprindea celelalte companii mari, cu raportare pentru 2025 publicată în 2026. Al treilea val cuprindea IMM-urile listate, cu raportare pentru 2026 publicată în 2027. Al patrulea val cuprindea anumite filiale și sucursale ale companiilor non-UE, cu raportare pentru 2028 publicată în 2029.

Pachetul Omnibus I - natura și componentele

Pe fondul presiunilor din partea mediului de afaceri și al unor evaluări critice ale impactului administrativ al raportării, Comisia Europeană a propus la 26 februarie 2025 pachetul legislativ Omnibus I - un set de propuneri legislative menite să simplifice și să reducă obligațiile de raportare ESG.

Important de subliniat este faptul că Omnibus I nu este un act normativ unic, ci un pachet legislativ cu componente multiple, unele deja adoptate la data publicării ghidului, altele aflate încă în procese delegate sau tehnice.

Componentele principale ale pachetului sunt următoarele:

- Directiva (UE) 2025/794, cunoscută drept Stop-the-Clock Directive - adoptată rapid pentru a amâna calendarul aplicării;
- Quick Fix Delegated Act - actul delegat din iulie 2025 care a adus relaxări pentru companiile din primul val;
- Directiva (UE) 2026/470 - componenta principală adoptată a pachetului, care reconfigurează pragurile de aplicabilitate și calendarul; modificări ale Regulamentului Taxonomiei și ale CSDDD;
- precum și acte delegate suplimentare aflate încă în pregătire la momentul publicării ghidului.

Stop-the-Clock Directive - aprilie 2025

Directiva (UE) 2025/794, prima componentă adoptată a pachetului Omnibus I, a fost adoptată rapid de Consiliu și Parlamentul European, publicată în Jurnalul Oficial la 16 aprilie 2025 și a intrat în vigoare la 17 aprilie 2025.

Stop-the-Clock a amânat cu doi ani aplicarea CSRD pentru valurile 2 și 3 (raportarea pentru 2025 a fost amânată la 2027, cu publicare în 2028; raportarea pentru 2026 a fost amânată la 2028, cu publicare în 2029) și a amânat cu un an termenul de transpunere și prima fază de aplicare a CSDDD pentru cele mai mari companii. Wave 1 nu a fost afectat de această amânare - companiile din primul val au continuat să raporteze pentru anul fiscal 2024.

Quick Fix Delegated Act - iulie / noiembrie 2025

Pentru a echilibra situația companiilor din primul val, care raportau deja sub cadrul inițial, Comisia Europeană a adoptat la 11 iulie 2025 un act delegat numit „Quick Fix”, care a permis acestor companii să mențină - și în unele cazuri să reducă - nivelul de raportare aplicat în 2024 și pentru anii fiscali 2025 și 2026. Actul delegat a fost publicat în Jurnalul Oficial la 10 noiembrie 2025 și a intrat în vigoare la 13 noiembrie 2025.

Concret, Quick Fix permite companiilor din primul val să omită, pentru exercițiile financiare 2025 și 2026, anumite informații anticipate privind efectele financiare ale riscurilor de sustenabilitate, datele Scope 3 ale emisiilor de gaze cu efect de seră, standardul ESRS E4 (Biodiversitate și Ecosisteme) și o parte semnificativă din standardele sociale.

Acordul provizoriu - decembrie 2025

Componenta principală a pachetului Omnibus I - propunerea de modificare substanțială a CSRD, CSDDD și Taxonomiei - a parcurs procesul legislativ ordinar timp de aproape un an. La 9 decembrie 2025, Consiliul Uniunii Europene și Parlamentul European au ajuns la un acord politic provizoriu asupra textului. Parlamentul European a adoptat textul la 16 decembrie 2025.

Adoptarea Directivei (UE) 2026/470 - componenta principală a pachetului

Consiliul Uniunii Europene a adoptat oficial directiva la 24 februarie 2026. Textul a fost publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 26 februarie 2026 sub denumirea Directiva (UE) 2026/470 și a intrat în vigoare la 18 martie 2026 - la douăzeci de zile după publicare. Statele membre au la dispoziție douăsprezece luni pentru transpunere, cu excepția prevederilor referitoare la CSDDD, care trebuie transpuse până la 26 iulie 2028.

Reamintim că Directiva 2026/470 modifică, dar nu abrogă, CSRD. Ea reconfigurează pragurile de aplicabilitate și calendarul, fără a desființa cadrul normativ inițial.

Modificări principale aduse asupra CSRD prin pachetul Omnibus I

Pragurile de aplicabilitate sunt revizuite semnificativ. Sub CSRD inițial, o companie era considerată „mare” dacă depășea două dintre trei criterii: peste 250 de angajați, cifră de afaceri netă de peste 50 de milioane de euro, total active de peste 25 de milioane de euro. Conform versiunii legislative în vigoare la data publicării ghidului, intră în sferă de aplicare doar companiile cu peste o mie de angajați și cifră de afaceri netă de peste patru sute cincizeci de milioane de euro (criteriile sunt cumulative, nu alternative). Această modificare elimină din scopul raportării obligatorii, conform estimărilor Comisiei Europene, aproximativ 80% dintre companiile inițial vizate.

În urma modificărilor aduse de pachetul Omnibus I, obligațiile pentru IMM-urile listate au fost restrânse semnificativ - acestea au fost eliminate din forma inițială a calendarului CSRD, conform versiunii legislative în vigoare la data publicării ghidului, cu posibilitatea raportării voluntare conform standardului VSME. Pentru filialele europene, exemptiunea (în baza căreia o filială este scutită de raportare individuală dacă este inclusă în raportul consolidat al unei companii-mamă din UE sau dintr-o țară terță care raportează conform standardelor compatibile) este extinsă. Pragurile pentru raportarea companiilor non-UE sunt revizuite - doar grupurile cu cifră de afaceri netă de peste patru sute cincizeci de milioane de euro în UE sunt vizate. Termenul-limită pentru cerințele de standardizare a auditului ESG este amânat la 1 iulie 2027.

Pentru companiile din primul val care ies din noua sferă de aplicare, statele membre au opțiunea de a le exempta de la obligația de raportare pentru exercițiile financiare 2025 și 2026. Această opțiune trebuie clarificată de fiecare stat membru prin transpunere națională.

Consecințe practice pentru companiile din România

Pentru OMV Petrom, Banca Transilvania, Hidroelectrică, Romgaz, Transgaz, Erste Bank România, BCR, Raiffeisen Bank România și alte câteva zeci de companii mari care fac parte din primul val - obligația de raportare continuă pentru anul fiscal 2024, cu publicare în 2025, și pentru următorii doi ani. Aceste companii au beneficiat de Quick Fix Delegated Act pentru a-și calibra efortul de raportare.

Pentru companiile mari ne-listate care erau vizate să intre în al doilea val începând cu raportarea pentru 2025 - calendarul a fost amânat la raportarea pentru 2027, cu publicare în 2028. Multe dintre aceste companii ies însă, simultan, din noul scope al CSRD în forma modificată prin Omnibus I, urmând să nu mai fie obligate să raporteze conform versiunii revizuite a directivei..

Pentru IMM-urile listate la Bursa de Valori București - obligația de raportare CSRD a fost restrânsă semnificativ prin pachetul Omnibus I, conform versiunii legislative în vigoare. Acestea pot raporta voluntar conform standardului VSME (a se vedea Capitolul 13).

Transpunerea Directivei (UE) 2026/470 în legislația română este așteptată până la 18 martie 2027 (douăsprezece luni de la intrarea în vigoare a directivei). Până atunci, OMF 85/2024 rămâne în vigoare în forma actuală, cu mențiunea că noile praguri europene au efect direct prin mecanismul interpretării conforme și prin practica autorităților competente. Este posibil ca, pe parcursul procesului de transpunere, să fie adoptate acte delegate suplimentare la nivel european care să rafineze sau să ajusteze prevederile actuale.

Capitolul 7. Standardele ESRS - versiunea simplificată 2025–2026

Dacă CSRD spune „**cine raportează și când**”, standardele ESRS spun „**ce se raportează și cum**”. Sunt instrumentul tehnic prin care obligația generală a directivei devine cerință concretă, măsurabilă, comparabilă între companii și verificabilă de auditori.

Originea și statutul juridic al ESRS

European Sustainability Reporting Standards au fost elaborate de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG), o entitate privată independentă cu rol de consiliere tehnică a Comisiei Europene în domeniul raportării corporative. Primul set de standarde - așa-numitul „Set 1” - a fost adoptat de Comisia Europeană prin Regulamentul delegat (UE) 2023/2772 din 31 iulie 2023 și publicat în Jurnalul Oficial la 22 decembrie 2023.

Statutul lor juridic este important: nu sunt ghiduri sau recomandări, ci acte delegate ale CSRD, cu forță obligatorie. O companie aflată în scopul CSRD trebuie să raporteze conform ESRS - nu poate alege un alt cadru (precum Global Reporting Initiative - GRI sau standardele International Sustainability Standards Board - ISSB), deși există convergență tehnică între acestea.

Structura inițială a ESRS - douăsprezece standarde

Setul 1 al ESRS conține douăsprezece standarde. Două sunt transversale și se aplică tuturor companiilor: ESRS 1 (cerințe generale) stabilește principiile fundamentale ale raportării - dubla materialitate, lanțul valoric, orizontul temporal, structura informației; ESRS 2 (divulgări generale) cuprinde informațiile pe care orice companie trebuie să le publice, indiferent de materialitatea aspectelor, privind guvernanta, strategia, managementul riscurilor și KPI-urile generale.

Celelalte zece sunt standarde tematice, organizate pe cei trei piloni ESG. Pe pilonul de mediu (Environment): ESRS E1 (schimbări climatice), ESRS E2 (poluare), ESRS E3 (apă și resurse marine), ESRS E4 (biodiversitate și ecosisteme), ESRS E5 (utilizarea resurselor și economie circulară). Pe pilonul social (Social): ESRS S1 (forța de muncă proprie), ESRS S2 (lucrătorii din lanțul valoric), ESRS S3 (comunitățile afectate), ESRS S4 (consumatorii și utilizatorii finali). Pe pilonul de guvernanta (Governance): ESRS G1 (conduita în afaceri).

Versiunea inițială a Setului 1 conținea peste o mie de datapoint-uri detaliate - cifră care a stârnit critici semnificative privind sarcina administrativă disproporționată, mai ales pentru companiile care raportau pentru prima dată.

Procesul de simplificare 2025

La 27 martie 2025, Comisia Europeană a solicitat oficial EFRAG, prin scrisoare a Comisarului pentru Servicii Financiare, să elaboreze o versiune simplificată a ESRS, cu termen de livrare 31 octombrie 2025.

EFRAG a publicat versiunile preliminare („Exposure Drafts”) la 31 iulie 2025 și a deschis consultarea publică până la 6 mai 2025 pentru o primă rundă de input. La 3 decembrie 2025, EFRAG a transmis Comisiei Europene avizul tehnic final.

Modificările principale ale ESRS simplificate sunt următoarele: numărul de datapoint-uri obligatorii (marcate cu „shall” în textul standardelor) este redus cu aproximativ 61% comparativ cu versiunea 2023; o parte semnificativă a datapoint-urilor narrative este transformată în datapoint-uri opționale („may”); structura ESRS 2 este simplificată; cerințele privind lanțul valoric sunt limitate la informații care pot fi obținute fără efort disproporționat; standardele tematice ESRS E2–E5 și ESRS S2–S4 sunt simplificate substanțial.

Aceste simplificări se reflectă într-o reducere preconizată a costurilor de raportare. Conform analizei EFRAG cost-beneficiu, aproximativ 90% dintre companiile din primul val anticipează o scădere semnificativă a costurilor recurente - în principal pe componentele de muncă internă și management de date. În același timp, 67% dintre investitori și instituții financiare consultate au exprimat preocuparea că reducerea datapoint-urilor obligatorii va afecta comparabilitatea și calitatea informațiilor - o tensiune intrinsecă oricărui exercițiu de simplificare.

Standardul VSME pentru IMM-urile non-listate

Pe lângă ESRS, Comisia Europeană a adoptat la 30 iulie 2025 o Recomandare privind un standard voluntar de raportare a sustenabilității pentru micro, mici și mijlocii întreprinderi non-listate, denumit VSME (Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs). Standardul a fost elaborat de EFRAG și publicat în decembrie 2024.

VSME este structurat în două module: Modulul de Bază (Basic), care conține un set redus de divulgări obligatorii pentru toate IMM-urile care aleg să raporteze voluntar, și Modulul Comprehensiv (Comprehensive), care adaugă divulgări suplimentare pentru companiile cu cerințe mai sofisticate din partea instituțiilor financiare sau a clienților corporativi.

Standardele sectoriale - așteptate în 2026

Pe lângă cele douăsprezece standarde transversale și tematice, CSRD prevede dezvoltarea unor standarde sectoriale specifice - pentru aproximativ patruzeci de industrii diferite. Termenul inițial de adoptare a fost amânat la mijlocul anului 2026, oferind companiilor mai mult timp pentru asimilarea Setului 1.

Capitolul 8. Taxonomia UE - Regulamentul 2020/852

Taxonomia UE este unul dintre cele mai puternice instrumente ale arhitecturii ESG europene, dar și unul dintre cele mai prost înțelese în piața din România. Pe scurt, Taxonomia este un sistem de clasificare juridică a activităților economice - ea răspunde la întrebarea „ce activitate este verde?” într-un mod standardizat și aplicabil în toată Uniunea Europeană.

Statutul juridic și aplicabilitatea

Spre deosebire de CSRD (care este directivă și necesită transpunere în legislația națională), Regulamentul (UE) 2020/852 privind instituirea unui cadru pentru facilitarea investițiilor durabile, cunoscut drept Regulamentul Taxonomiei, este direct aplicabil în toate statele membre. El a intrat în vigoare la 12 iulie 2020, iar primele obligații concrete de raportare au început să se aplice de la 1 ianuarie 2022.

Spre deosebire de un standard contabil, Taxonomia nu definește cum se raportează - ci ce este eligibil să fie clasificat drept „durabil din punct de vedere ecologic”. Un raport ESG conform CSRD include obligatoriu o secțiune dedicată Taxonomiei, în care compania prezintă procentul din veniturile sale, cheltuielile de capital (CAPEX) și cheltuielile operaționale (OPEX) care provin din sau finanțează activități aliniate la criteriile Taxonomiei.

Cele șase obiective de mediu

Taxonomia stabilește șase obiective de mediu, dintre care primele două au devenit operaționale prin actele delegate adoptate, iar celelalte patru au criterii tehnice elaborate ulterior. Cele șase obiective sunt: atenuarea schimbărilor climatice; adaptarea la schimbările climatice; utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și marine; tranziția către o economie circulară; prevenirea și controlul poluării; protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

O activitate economică este considerată aliniată Taxonomiei dacă îndeplinește cumulativ patru condiții: contribuie substanțial la cel puțin unul dintre cele șase obiective de mediu; nu cauzează prejudicii semnificative niciunui altui obiectiv (principiul „Do No Significant Harm” - DNSH); respectă garanțiile sociale minime (drepturile omului, drepturile lucrătorilor, anti-corupție, fiscalitate); îndeplinește criteriile tehnice de evaluare („Technical Screening Criteria”) definite în actele delegate.

KPI-urile obligatorii pentru companiile non-financiare

Pentru companiile non-financiare aflate în scopul CSRD, raportarea Taxonomiei impune calculul a trei indicatori-cheie de performanță.

- **Procentul cifrei de afaceri** provenit din produse sau servicii asociate cu activități economice aliniate la Taxonomie - răspunde la întrebarea „cât din ce vând este verde?”.
- **Procentul cheltuielilor de capital (CAPEX)** asociate cu activități aliniate sau care fac parte dintr-un plan credibil de aliniere - răspunde la întrebarea „cât din ce investesc în viitor este verde?”.
- **Procentul cheltuielilor operaționale (OPEX)** asociate cu activități aliniate - răspunde la întrebarea „cât din costul curent al operațiunilor este verde?”.

Aceste trei procente sunt calculate folosind metodologii detaliate prevăzute în actele delegate ale Taxonomiei și verificate de auditorul de sustenabilitate ca parte a opiniei de asigurare limitată.

Modificările aduse de Omnibus I asupra Taxonomiei

Pachetul Omnibus I include și modificări semnificative ale obligațiilor de raportare conform Taxonomiei. Companiile cu peste o mie de angajați dar cu cifră de afaceri netă sub patru sute cincizeci de milioane de euro pot raporta voluntar Taxonomia. Pentru companiile rămase în aria de aplicare, raportarea este simplificată - anumite categorii de active sunt exceptate, criteriile tehnice de evaluare sunt rafinate, iar metodologia de calcul al KPI-urilor este clarificată. Comisia Europeană a adoptat actele delegate pentru aceste modificări la 8 iulie 2025, cu ajustări ulterioare în ianuarie 2026.

De ce contează pentru o companie românească

Chiar dacă o companie nu este obligată să raporteze conform Taxonomiei, indicatorii Taxonomiei sunt utilizați pe scară largă de bănci, fonduri de investiții și autorități publice pentru a calcula expunerile lor la activități verzi. O companie care poate demonstra că o parte semnificativă a activității sale este aliniată Taxonomiei devine partener financiar mai atractiv și beneficiar potențial al instrumentelor de finanțare verde - obligațiuni durabile, împrumuturi cu dobândă bonificată, fonduri europene specifice.

OMV Petrom, în comunicarea oficială asociată raportului anual 2024, a indicat că aproximativ 30% din cheltuielile sale de capital pe 2024 erau eligibile sau aliniate la Taxonomia UE - indicator care reflectă portofoliul de investiții al companiei în proiecte de energie regenerabilă, combustibili sustenabili și infrastructură pentru tranziția energetică, și care contribuie la accesul la instrumente de finanțare sustenabilă și la poziționarea sa față de investitorii cu mandat ESG.

Capitolul 9. Reglementări conexe critice

Pe lângă CSRD, ESRS și Taxonomie, peisajul european de raportare ESG include alte reglementări care, deși nu vizează direct toate companiile non-financiare, produc efecte indirecte semnificative. Acest capitol prezintă pe scurt reglementările cele mai relevante pentru contextul român.

SFDR - Regulamentul 2019/2088 privind divulgările financiare

Regulamentul SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation) impune fondurilor de investiții, companiilor de asset management, instituțiilor de credit care oferă produse de investiții, companiilor de asigurări care comercializează produse cu componente de investiții și consilierilor financiari să divulge cum integrează aspectele de sustenabilitate în deciziile lor.

SFDR introduce o clasificare a produselor financiare în trei categorii:

- **Articolul 6** - produse care nu integrează specific aspecte de sustenabilitate;
- **Articolul 8** - produse care promovează caracteristici de mediu sau sociale (numite informal „light green”);
- **Articolul 9** - produse care au ca obiectiv investițional specific sustenabilitatea („dark green”).

Pentru a califica un produs drept Articolul 8 sau Articolul 9, asset managerul trebuie să poată dovedi expunerea la activități aliniate la Taxonomie sau la KPI-uri ESG validabile.

Consecința pentru o companie românească: dacă vrei ca acțiunile tale să fie incluse în portofoliile fondurilor SFDR Articolul 8 sau Articolul 9 - categorie care a depășit deja patruzeci la sută din activele administrate la nivel european -, trebuie să poți furniza date ESG verificabile. În absența lor, compania rămâne pur și simplu exclusă din această categorie de portofolii, indiferent de calitatea operațională sau de soliditatea financiară a sa.

CSDDD - Directiva 2024/1760 modificată prin Omnibus I

Corporate Sustainability Due Diligence Directive a fost adoptată la 13 iunie 2024 și modificată substanțial prin Omnibus I. În forma actuală, ea se aplică doar companiilor cu peste cinci mii de angajați și cifră de afaceri netă mondială de peste un miliard și jumătate de euro (sau, pentru companii non-UE, cifră de afaceri netă în UE de peste un miliard și jumătate). Termenul de transpunere în legislațiile naționale este 26 iulie 2027, iar prima fază de aplicare începe la 26 iulie 2028.

CSDDD impune companiilor vizate să identifice, prevină, mitigheze și remedieze impactul negativ asupra drepturilor omului și mediului în propriile operațiuni, în operațiunile filialelor și în lanțurile de aprovizionare.

Modificările aduse de Omnibus I au limitat domeniul evaluării la propriile operațiuni, filiale și parteneri direcți de afaceri - eliminând cerința inițială de a investiga întregul lanț valoric extins.

Pentru o companie românească, chiar dacă nu este vizată direct (foarte puține companii din România îndeplinesc pragurile CSDDD), efectul indirect este major: dacă vinzi unui partener care cade sub CSDDD, vei primi cereri de date privind drepturile omului, condițiile de muncă, impactul de mediu, anti-corupecție, sourcing-ul etc. A nu putea răspunde la aceste cereri înseamnă pierderea contractului.

Legea Climei - Regulamentul 2021/1119

Regulamentul (UE) 2021/1119 stabilește obiectivul juridic obligatoriu al neutralității climatice a Uniunii Europene până în 2050 și un obiectiv intermediar de reducere a emisiilor cu cel puțin 55% până în 2030, comparativ cu nivelurile din 1990. Legea Climei nu impune direct obligații companiilor, dar reprezintă cadrul juridic care justifică toate celelalte reglementări climatice - inclusiv țintele tehnice ale ESRS E1.

CBAM - Mecanismul de Ajustare la Frontieră a Carbonului

Carbon Border Adjustment Mechanism, adoptat prin Regulamentul (UE) 2023/956, impune importatorilor din afara UE de anumite produse cu intensitate carbonică ridicată - ciment, fier și oțel, aluminiu, fertilizatori, electricitate, hidrogen - să raporteze emisiile încorporate ale produselor și, începând din 2026, să cumpere certificate CBAM pentru a echivala costul carbonului plătit de producătorii europeni prin EU ETS.

Pentru companiile românești care importă astfel de bunuri sau care exportă către UE materii prime cu intensitate carbonică ridicată, CBAM creează atât obligații de raportare detaliată a emisiilor pe lanțul de aprovizionare, cât și expuneri financiare directe.

EU ETS - Sistemul de Comercializare a Certificatelor de Emisii

EU Emissions Trading System este cel mai vechi instrument european de politică climatică (operațional din 2005) și acoperă marile instalații industriale (energie, oțel, ciment, chimie, hârtie, sticlă, aviație intra-UE și, începând din 2024, transport maritim). Companiile vizate trebuie să raporteze anual emisiile verificate de un auditor acreditat și să predea certificate echivalente. Începând din 2027, EU ETS 2 va extinde sistemul la combustibilii utilizați în clădiri și transport rutier.

Capitolul 10. România - cadrul legal aplicabil

După ce am parcurs arhitectura europeană, este momentul să analizăm exact ce înseamnă ea în context românesc - ce acte normative naționale sunt aplicabile, cine este autoritatea competentă, ce diferențe specifice apar.

Ordinul ministrului finanțelor nr. 85/2024

Principalul act normativ de transpunere contabilă a CSRD în legislația română este Ordinul ministrului finanțelor nr. 85 din 12 ianuarie 2024 pentru reglementarea aspectelor referitoare la raportarea privind durabilitatea, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 26 ianuarie 2024. Acest ordin a fost emis în temeiul articolului 10 alineatul (4) din Hotărârea Guvernului nr. 34/2009 privind organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor și pe baza articolelor 4 alineatul (1) și 44 din Legea contabilității nr. 82/1991, republicată.

Este important de subliniat că OMF 85/2024 reprezintă actul central de operaționalizare contabilă a obligațiilor CSRD, dar nu este singurul instrument prin care directiva produce efecte în ordinea juridică română. Cadrul complet de aplicare a CSRD în România rezultă din interacțiunea mai multor surse normative: Legea contabilității nr. 82/1991, ordinele ministrului finanțelor (în primul rând OMF 85/2024, OMFP 1.802/2014 și OMFP 2.844/2016 modificate), reglementările Autorității de Supraveghere Financiară pentru emitenții listați, legislația privind auditul statutar și, nu în ultimul rând, actele normative europene direct aplicabile (regulamentele UE).

OMF 85/2024 modifică două seturi de reglementări contabile - Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și consolidate, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014 (aplicabile companiilor care nu utilizează IFRS), și Reglementările contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.844/2016 (aplicabile companiilor listate și instituțiilor financiare). Modificările introduc trei noi capitole în fiecare set: Capitolul 71 (Raportarea privind durabilitatea), Capitolul 72 (Auditul informațiilor de durabilitate) și Capitolul 73 (Sancțiuni).

Definiții cheie introduse de OMF 85/2024

Ordinul preia definițiile europene cu adaptări terminologice. **„Aspecte de durabilitate”** sunt definite ca factori de mediu, factori sociali și care privesc drepturile omului și factori de guvernare, inclusiv factori de durabilitate astfel cum sunt definiți la articolul 2 punctul 24 din Regulamentul (UE) 2019/2088 (SFDR). **„Raportarea privind durabilitatea”** este definită ca raportarea de informații referitoare la aspecte de durabilitate în conformitate cu standardele europene aplicabile (ESRS).

Este important de notat că legislația română utilizează termenul „durabilitate” în loc de „sustenabilitate” - aceeași realitate, terminologie diferită. În corespondența profesională, ambii termeni sunt acceptați, deși în textele oficiale recomandăm utilizarea termenului „durabilitate” pentru a respecta exact litera legii.

Calendarul de raportare conform OMF 85/2024

OMF 85/2024 a transpus calendarul inițial al CSRD, anterior modificărilor aduse prin Stop-the-Clock Directive și prin pachetul legislativ Omnibus I. Conform textului în vigoare la momentul publicării ghidului, prevederile se aplică etapizat după cum urmează.

Pentru exercițiile financiare care încep la 1 ianuarie 2024, raportarea este obligatorie pentru entitățile mijlocii și mari de interes public ce depășesc, la data bilanțului, numărul mediu de cinci sute de salariați în cursul exercițiului financiar, precum și pentru entitățile de interes public care sunt societăți-mamă ale unui grup mare, ce depășesc, la data bilanțului, pe bază consolidată, numărul mediu de cinci sute de salariați.

Pentru exercițiile financiare care încep la 1 ianuarie 2025, raportarea era prevăzută să se extindă la entitățile mari (peste două criterii din: 250 angajați, 50 milioane euro cifră de afaceri, 25 milioane euro active) care nu sunt entități de interes public, precum și la societățile-mamă ale grupurilor mari fără caracter de interes public. Această extindere a fost amânată prin Stop-the-Clock Directive și ulterior modificată prin pachetul Omnibus I.

Pentru exercițiile financiare care încep la 1 ianuarie 2026, raportarea era prevăzută pentru companiile listate pe piețele reglementate care nu îndeplinesc criteriile de mărime aplicabile pentru raportările privind durabilitatea aferente anilor 2024 și 2025. Această obligație a fost restrânsă semnificativ prin pachetul Omnibus I - IMM-urile listate au fost eliminate din forma inițială a calendarului CSRD, conform versiunii legislative în vigoare la data publicării ghidului.

Pentru exercițiile financiare care încep la 1 ianuarie 2028, raportarea este prevăzută pentru filialele sau sucursalele cu sediul în România ale căror societăți-mamă finale sunt reglementate de dreptul unei țări terțe, sub condiția anumitor criterii de mărime. Această obligație a fost modificată prin pachetul Omnibus I prin revizuirea pragurilor.

Așteptările privind transpunerea Directivei (UE) 2026/470

Directiva (UE) 2026/470 trebuie transpusă în legislația română până cel târziu la 18 martie 2027. Transpunerea va presupune un nou act normativ - probabil un nou ordin al ministrului finanțelor - care va modifica OMF 85/2024 pentru a reflecta noile praguri, calendarul revizuit și excepțiile introduse prin pachetul legislativ Omnibus I.

Până la transpunerea formală, OMF 85/2024 rămâne în vigoare în forma actuală. Companiile care intră în aria de aplicare conform OMF 85/2024 dar ies din sfera de aplicare conform formei modificate a CSRD se află într-o situație juridică delicată: textul aplicabil în România rămâne OMF 85, dar autoritățile competente sunt așteptate să aplice principiul interpretării conforme și opțiunea de excepție prevăzută de Directiva 2026/470 pentru companiile din primul val. Recomandăm consultarea formală a autorităților competente sau a unui consultant juridic în cazul oricărei incertitudini.

Asigurarea limitată - cine poate emite opinia în România

OMF 85/2024 a introdus, în concordanță cu CSRD, obligația auditului raportului de sustenabilitate, sub forma unei asigurări limitate. Conform articolului introdus în reglementările contabile (punctul 49210 din OMFP 1802/2014 modificat), opinia de asigurare poate fi exprimată de auditorul statutar sau de firma de audit care efectuează auditul statutar al situațiilor financiare ale entității, sau de un alt auditor statutar sau o altă firmă de audit, sau de un prestator independent de servicii de asigurare definit ca organism de evaluare a conformității acreditat în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 765/2008.

Pentru auditorii statutari și firmele de audit din România, supravegherea profesională este asigurată de Autoritatea pentru Supravegherea Publică a Activității de Audit Statutar (ASPAAS), instituție publică reglementată prin Legea nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate. ASPAAS este autoritatea competentă pentru autorizarea, înregistrarea și supravegherea profesională a auditorilor statutari și a firmelor de audit care emit opinii de asigurare, inclusiv opinii de asigurare limitată asupra raportărilor de durabilitate. Pentru prestatorii independenți de servicii de asigurare care nu sunt auditori statutari, acreditarea se face prin Asociația de Acreditare din România (RENAR), organismul național de acreditare desemnat conform Regulamentului (CE) nr. 765/2008.

În practică, în România majoritatea companiilor primului val au optat pentru auditul de sustenabilitate efectuat de același auditor statutar care efectuează auditul situațiilor financiare - Big4 (Deloitte, EY, KPMG, PwC) și firme de audit naționale acreditate.

Cadru juridic conex

Pe lângă OMF 85/2024, sunt aplicabile alte acte normative cu efect direct sau indirect asupra raportării ESG. Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este actul cadru pe care se bazează ordinele ministerului finanțelor. Legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață stabilește obligațiile suplimentare ale companiilor listate.

Legea nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate reglementează profesia de auditor și competențele necesare pentru emiterea opiniei de asigurare.

Pentru sectoare specifice, sunt aplicabile reglementări sectoriale: Banca Națională a României emite norme privind raportarea de sustenabilitate a instituțiilor de credit; Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) reglementează raportarea companiilor listate, a fondurilor de investiții și a societăților de asigurări; Ministerul Mediului are competențe în reglementarea EU ETS și CBAM la nivel național; ASPAAS reglementează profesional activitatea auditorilor statuari care emit opinii de asigurare asupra raportărilor de durabilitate.

Sancțiunile aplicabile - situația actuală

În absența, la data publicării ghidului, a unui regim sancționator ESG distinct și complet operaționalizat în legislația română, sancțiunile aplicabile pentru nedepunerea sau întârzierea raportului de sustenabilitate derivă din regimul general aplicabil situațiilor financiare anuale. Conform Legii contabilității nr. 82/1991, republicată, amenzile pentru nedepunerea în termen a situațiilor financiare anuale se situează între două mii și treizeci de mii de lei, aplicate de organele de control fiscal în condițiile prevăzute de Codul de procedură fiscală.

Această situație este, în mod evident, tranzitorie. Comisia Europeană solicită statelor membre să asigure sancțiuni „efective, proporționale și disuasive” pentru încălcarea obligațiilor CSRD. Este de așteptat ca, în transpunerea pachetului Omnibus I sau printr-un act normativ separat, legiuitorul român să introducă un regim sancționator dedicat pentru raportarea de durabilitate. Pentru context comparativ, în Franța - primul stat membru care a transpus CSRD în decembrie 2023 - amenzile sunt cuprinse între treizeci de mii și trei sute șaptezeci și cinci de mii de euro, iar pentru directorii companiei poate fi aplicată pedeapsa cu închisoarea de până la cinci ani.

Status legislativ la data publicării ghidului

Pentru transparență deplină asupra stadiului normativ în care se află cadrul ESG în România la momentul publicării acestui ghid, prezentăm mai jos o sinteză a actelor normative principale, cu indicarea statutului fiecăruia. Această secțiune trebuie consultată ca instantaneu al unui peisaj juridic în continuă evoluție.

Act normativ	Status la data publicării	Aplicabilitate
Directiva (UE) 2022/2464 (CSRD)	Adoptată, în vigoare	Aplicabilă prin transpunere națională
Regulamentul delegat (UE) 2023/2772 (ESRS Set 1)	Adoptat, în vigoare	Direct aplicabil; în proces de simplificare
Regulamentul (UE) 2020/852 (Taxonomia UE)	Adoptat, în vigoare	Direct aplicabil; modificări delegate în curs
Regulamentul (UE) 2019/2088 (SFDR)	Adoptat, în vigoare	Direct aplicabil pentru sectorul financiar
Directiva (UE) 2024/1760 (CSDDD)	Adoptată, modificată prin Omnibus I	Transpunere până la 26 iulie 2027
Directiva (UE) 2025/794 (Stop-the-Clock)	Adoptată, în vigoare din 17 aprilie 2025	Aplicabilă prin transpunere națională
Quick Fix Delegated Act (iulie 2025)	Adoptat, în vigoare din 13 noiembrie 2025	Direct aplicabil pentru companiile Wave 1
Directiva (UE) 2026/470 (Omnibus I principal)	Adoptată, în vigoare din 18 martie 2026	Transpunere până la 18 martie 2027
ESRS simplificate (Exposure Drafts)	În proces de adoptare	Aplicabilitate după adoptare formală
Standarde sectoriale ESRS	Amânate, în curs de elaborare	Adoptare așteptată mijlocul anului 2026
Recomandare VSME	Adoptată 30 iulie 2025	Aplicabilă voluntar
OMF nr. 85/2024 (transpunere CSRD)	În vigoare în forma inițială	Aplicabil până la transpunerea Omnibus I
Act normativ român de transpunere a Omnibus I	În așteptare	Termen-limită: 18 martie 2027
Regim sancționator ESG dedicat (RO)	Inexistent la data publicării	Se așteaptă reglementare ulterioară

Recomandăm consultarea periodică a publicațiilor oficiale ale Comisiei Europene, EFRAG, Ministerului Finanțelor și Autorității de Supraveghere Financiară pentru actualizări. Acest ghid reflectă cadrul legislativ disponibil la data publicării; modificările ulterioare pot afecta unele dintre informațiile de mai sus, în special în zonele marcate ca aflate în proces de adoptare sau în așteptare.

Partea a IV-a

Cine raportează și din când

Capitolul 11. Determinarea eligibilității

Prima întrebare practică pe care orice conducător de companie trebuie să și-o pună este: **este firma mea în scopul raportării obligatorii?** Acest capitol oferă răspunsul, pas cu pas, în cadrul juridic actualizat după Omnibus I.

Pașii analizei de eligibilitate

Determinarea eligibilității nu este, după Omnibus I, un exercițiu complicat. Se parcurg, în ordine, patru întrebări simple.

- **Prima:** este compania înregistrată în România sau are sediul în România? Dacă da, se trece la următoarea; dacă nu, se aplică regimul filialelor și sucursalelor ale companiilor non-UE (a se vedea mai jos).
- **A doua:** este compania listată pe o piață reglementată? Dacă da, se aplică reglementările specifice emitenților, dar - după Omnibus I - IMM-urile listate sunt scoase din scopul CSRD.
- **A treia:** depășește compania pragurile după Omnibus, cumulative? Pragurile sunt: peste o mie de angajați și peste patru sute cincizeci de milioane de euro cifră de afaceri netă. Dacă da, raportarea este obligatorie.
- **A patra:** face parte compania dintr-un grup care raportează consolidat? Dacă da, se aplică regimul filialelor exempte.

Pragurile după Omnibus I

Pragurile noi introduse prin Directiva 2026/470 **sunt cumulative** - compania trebuie să le depășească pe ambele simultan pentru a intra în sfera de aplicare. Pragul de o mie de angajați se calculează ca număr mediu pe parcursul exercițiului financiar, conform metodologiei standard din legislația muncii. Pragul de patru sute cincizeci de milioane de euro cifră de afaceri netă se determină pe baza ultimelor situații financiare aprobate.

Pentru grupuri, pragurile se aplică pe bază consolidată - adică numărul total de angajați și cifra de afaceri netă consolidată a întregului grup, nu doar a societății-mamă.

Regimul tranzitoriu pentru companiile din primul val

Companiile care erau deja în primul val al CSRD (raportare pentru anul fiscal 2024) și care, după Omnibus I, ies din sfera de aplicare (de exemplu, o companie cu peste cinci sute dar sub o mie de angajați) se află într-un regim tranzitoriu. Statele membre au opțiunea de a le exempta de la raportare pentru exercițiile financiare 2025 și 2026.

Această opțiune trebuie clarificată prin transpunere națională - în România, prin actul normativ subsecvent care va transpune Omnibus I.

Până la clarificarea formală în legislația română, companiile din primul val rămân, juridic, obligate să raporteze conform OMF 85/2024. Multe au ales să continue raportarea pentru a păstra continuitatea sistemelor și relațiile cu investitorii și auditorii - argumentul fiind că efortul a fost deja făcut, iar oprirea raportării ar transmite un semnal negativ pieței.

Exempțiunea filialelor incluse în raportarea consolidată

Filialele entităților care raportează consolidat la nivel european - atât intra-UE cât și pentru anumite cazuri din țări terțe - pot fi exempte de la raportarea individuală în România, sub condiția că raportul consolidat al companiei-mamă include suficiente informații despre filiala respectivă conform standardelor compatibile cu ESRS. Această exempțiune este extinsă prin Omnibus I la toate entitățile de interes public listate pe piețele reglementate ale UE.

NOTA

*Termen juridic - **exempțiunea** desemnează situația în care o entitate, deși îndeplinește în principiu criteriile pentru a fi obligată la o anumită obligație legală, este scutită de îndeplinirea acesteia prin efectul unei dispoziții normative exprese.*

Filiale și sucursale ale companiilor non-UE

Filialele sau sucursalele cu sediul în România ale unor societăți-mamă din țări terțe (în afara UE și SEE) cad sub un regim specific, prevăzut la articolul 40a din Directiva 2013/34/UE modificată. După Omnibus I, acest regim se aplică doar dacă societatea-mamă din țara terță generează, în UE, o cifră de afaceri netă de peste patru sute cincizeci de milioane de euro și are cel puțin o filială sau sucursală în UE care depășește anumite praguri. Raportarea pentru aceste cazuri devine obligatorie pentru exercițiile financiare începând cu 1 ianuarie 2028, cu publicarea în 2029.

Capitolul 12. Calendarul de raportare actualizat

Pentru claritate, prezentăm calendarul în două forme: tabelul actualizat după Omnibus I (situația aplicabilă astăzi) și diferențierea față de calendarul inițial CSRD, pentru a permite cititorilor familiarizați cu materialul anterior să identifice rapid modificările.

Calendarul actualizat - situația după Omnibus I

Categorie companie	Anul fiscal	An raportare	Statut
Wave 1 - companii mari de interes public, peste 500 angajați (deja în NFRD)	2024	2025	Obligativ, în desfășurare
Wave 1 - pentru anii 2025 și 2026	2025–2026	2026–2027	Obligativ cu Quick Fix; posibilitatea excepției la nivel național pentru companiile ieșite din aria de aplicare după Omnibus.
Wave 2 (în noua arie de aplicare după Omnibus)	2027	2028	Obligativ - companii cu peste 1.000 angajați și peste 450 mil. EUR
Wave 2 (companii care erau în vechea arie de aplicare dar ies prin Omnibus)	-	-	Eliminat din aria de aplicare obligativ; raportare voluntară posibilă conform VSME
Wave 3 - IMM-uri listate	-	-	Eliminat complet din aria de aplicare CSRD
Wave 4 - filiale ale companiilor non-UE	2028	2029	Obligativ cu pragurile noi (peste 450 mil. EUR cifră UE)

Diferențele față de calendarul inițial CSRD

Comparativ cu textul original al CSRD din 2022, modificările principale sunt următoarele. Wave 2 a fost amânat cu doi ani prin Stop-the-Clock Directive - raportarea pentru 2025 a devenit raportare pentru 2027. Wave 3 a fost eliminat din forma inițială a calendarului - IMM-urile listate nu mai sunt obligate să raporteze conform CSRD, conform versiunii legislative în vigoare la data publicării. Pragurile generale au crescut substanțial - multe companii care erau în Wave 1 sau Wave 2 ies din aria de aplicare. Termenul-limită pentru asigurarea rezonabilă a fost eliminat din calendar - opinia rămâne la nivelul asigurării limitate pe termen mediu.

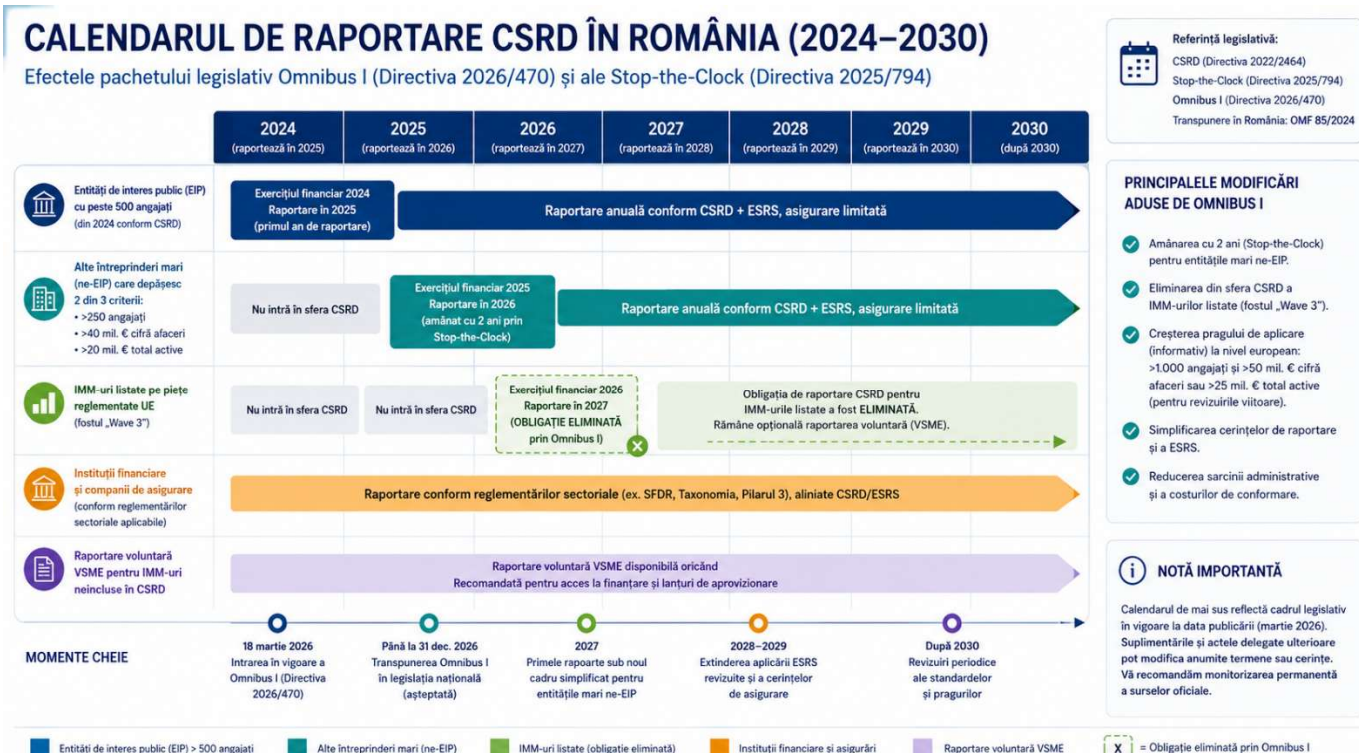
Recomandare privind calendarul

Pentru companiile aflate în zona gri - peste cinci sute de angajați dar sub o mie, sau peste cifra de afaceri prag dar fără îndeplinirea ambelor criterii cumulative - recomandarea noastră este pregătirea proactivă, indiferent de calificarea juridică finală. Motivele sunt trei.

Primul: pragurile pot evolua. Au mai evoluat în 2025 și pot evolua din nou. A construi sistemele de raportare numai după ce obligația devine certă înseamnă a alerga după calendar.

Al doilea: presiunea de piață nu urmează calendarul juridic. Băncile, clienții corporativi, partenerii internaționali cer date ESG indiferent de obligația legală - iar capacitatea de a le furniza devine criteriu de competitivitate.

Al treilea: investiția în sistemele de date și controale interne aduce randament operațional propriu, dincolo de raportarea ESG. O companie care își digitalizează colectarea datelor de mediu, sociale și de guvernare câștigă vizibilitate operațională utilă pentru deciziile manageriale, controlul costurilor și gestionarea riscurilor.

Capitolul 13. Raportarea voluntară - VSME pentru IMM

Pentru un număr semnificativ de companii din România - în special IMM-urile listate scoase din scopul CSRD prin Omnibus I, dar și companii medii ne-listate care primesc cereri de date ESG de la clienți și bănci - raportarea voluntară conform VSME devine o opțiune strategică serioasă.

Statutul juridic al VSME

Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed Micro-, Small- and Medium-sized Enterprises (VSME) este un standard elaborat de EFRAG și recomandat oficial de Comisia Europeană prin Recomandarea adoptată la 30 iulie 2025. Caracterul „voluntar” este central: nicio companie nu este obligată să raporteze conform VSME. Cei care aleg să o facă o fac din motive comerciale, financiare sau strategice.

Structura VSME - modulele Basic și Comprehensive

Standardul este structurat în două module. **Modulul Basic** conține un set redus de divulgări obligatorii - informații generale despre companie, politici și practici fundamentale, indicatori de performanță simpli pe cele trei dimensiuni ESG. Este destinat companiilor care raportează pentru prima dată sau celor cu cerințe limitate din partea stakeholderilor. **Modulul Comprehensive** adaugă divulgări suplimentare - analiza materialității simplificată, strategii de sustenabilitate, indicatori detaliați. Este destinat companiilor cu cerințe mai sofisticate din partea instituțiilor financiare sau a clienților corporativi mari.

De ce să raportezi voluntar

Decizia de a raporta voluntar VSME este economică și strategică, nu juridică. Argumentele principale sunt următoarele. Accesul la finanțare verde - multe instrumente bancare cu dobândă bonificată, oferte de obligațiuni durabile la nivel de IMM, fonduri europene specifice cer date ESG ca pre-condiție. Calificare în lanțurile valorice premium - companiile mari aflate sub CSRD trebuie să raporteze date de la furnizorii lor; un raport VSME oferă răspuns standardizat la aceste cereri și economisește timpul răspunsurilor ad-hoc la chestionare individuale. Pregătire pentru o eventuală extindere a scopului - Omnibus I include o clauză de revizuire care permite Comisiei să propună, pe viitor, extinderea scopului CSRD. Companiile care raportează deja voluntar vor fi pregătite. Atragerea talentului și a partenerilor - un raport VSME publicat pe site-ul companiei semnalează o cultură organizațională modernă și transparentă.

Cât costă o raportare VSME

Costul unei raportări VSME bine făcute este semnificativ mai mic decât al unei raportări CSRD complete, dar nu este neglijabil. Estimările de piață indică un interval de aproximativ douăzeci și cinci de mii până la șaptezeci și cinci de mii de euro pentru primul ciclu (Modulul Basic) și între cincizeci și o sută cincizeci de mii de euro pentru Modulul Comprehensive - incluzând consultanța, software-ul de colectare a datelor și auditul opțional. Costurile recurente, după primul ciclu, scad cu aproximativ patruzeci la cincizeci la sută.

Partea a V-a

Ce trebuie efectiv să faci

Capitolul 14. Procesul în opt etape

Construirea unui sistem de raportare ESG nu este un proiect linear, ci un ciclu care, după prima implementare, devine repetabil cu îmbunătățiri incrementale. Acest capitol descrie cele opt etape principale, fiecare cu obiective, livrabile și capcane specifice.

Etapa 1 - Determinarea eligibilității și a domeniului de raportare

Punctul de pornire este analiza formală a încadrării companiei în scopul CSRD după Omnibus I (a se vedea Capitolul 11). Această etapă produce un document scris - preferabil aprobat la nivel de board - care confirmă dacă raportarea este obligatorie, care este calendarul aplicabil, ce entități din grup intră în domeniu, dacă se aplică o excepție de filială și care sunt riscurile și oportunitățile principale identificate la nivel preliminar. Capcana frecventă: subestimarea complexității în cazul grupurilor cu structură multi-națională, unde filiale din state membre diferite pot avea regimuri ușor distincte după transpunerea națională a Omnibus I.

Etapa 2 - Analiza de dublă materialitate

Inima oricărei raportări ESG conform CSRD. Compania trebuie să identifice, prin analiză formală, care aspecte de sustenabilitate sunt materiale - fie pentru că au impact semnificativ asupra mediului, oamenilor și societății (perspectiva impactului), fie pentru că generează riscuri sau oportunități financiare semnificative pentru companie (perspectiva financiară). Această etapă este tratată detaliat în Capitolul 15.

Etapa 3 - Definirea KPI-urilor pe baza ESRS

Pe baza analizei de materialitate, compania selectează datapoint-urile ESRS aplicabile și definește metodologiile de calcul, sursele de date, frecvența colectării și responsabilitii pentru fiecare indicator. Pentru o companie tipică, această etapă produce un document detaliat - adesea un manual de raportare - care servește ca referință internă pentru toate ciclurile ulterioare.

Etapa 4 - Colectarea datelor (intern și pe lanțul valoric)

Etapa care consumă, în practică, cea mai mare parte a efortului. Companiile descoperă rapid că datele necesare pentru ESRS - emisii de gaze cu efect de seră pe arii de aplicare, consum de apă, structura forței de muncă pe gen și nivel ierarhic, indicatori de sănătate și securitate - există în organizație, dar sunt fragmentate în sisteme diferite, deținute de departamente diferite, raportate cu metodologii diferite. Este tratată detaliat în Capitolul 16.

Etapa 5 - Redactarea raportului

După colectarea datelor, raportul propriu-zis este redactat conform structurii ESRS (a se vedea Capitolul 18). Această etapă este, contrar așteptărilor multor manageri, una dintre cele mai scurte ca durată - dacă etapele anterioare au fost făcute corect. Capcanele tipice includ: conflicte între ce arată datele și ce vrea managementul să comunice, tentația greenwashing (ecologizare înșelătoare)-ului, dificultăți de redactare în limbaj profesional pentru echipe nefamiliarizate cu raportarea corporativă.

Etapa 6 - Asigurarea limitată

Raportul este auditat de un auditor extern care emite o opinie de asigurare limitată. Procesul presupune verificarea metodologiei, testarea unui eșantion de date, evaluarea controalelor interne. Această etapă este tratată detaliat în Capitolul 17.

Etapa 7 - Publicarea în raportul administratorilor

Raportul de sustenabilitate, conform CSRD și OMF 85/2024, nu este un document separat - este parte integrantă a raportului administratorilor (raport anual), depus împreună cu situațiile financiare. Această cerință impune coordonare strânsă între echipele de sustenabilitate, juridică și de raportare financiară.

Etapa 8 - Depunerea și etichetarea digitală

Raportul administratorilor - incluzând secțiunea de sustenabilitate - este depus în format electronic unic ESEF (European Single Electronic Format), folosind tehnologia XHTML cu etichetare iXBRL. Această cerință tehnică este tratată în Capitolul 19.

Capitolul 15. Analiza de dublă materialitate - inima raportării

Dintre toate elementele unei raportări ESG conform CSRD, analiza de dublă materialitate este, simultan, **cea mai importantă**, cea mai prost înțeleasă și cea în care companiile fac cele mai multe greșeli costisitoare. Acest capitol o tratează cu profunzimea pe care o merită.

Conceptul

Materialitatea, în contabilitate și raportare, înseamnă pragul dincolo de care o informație este suficient de importantă încât omiterea sau prezentarea ei eronată ar putea influența deciziile utilizatorilor raportului. Materialitatea unică - folosită în raportarea financiară clasică - răspunde la o singură întrebare: este informația semnificativă pentru o decizie financiară?

Dubla materialitate, introdusă prin CSRD ca principiu fundamental al raportării de sustenabilitate, răspunde la două întrebări simultan.

- **Prima** - perspectiva impactului (numită informal „inside-out”): are activitatea companiei un impact semnificativ asupra mediului, asupra oamenilor sau asupra societății?
- **A doua** - perspectiva financiară (numită informal „outside-in”): generează aspectele de sustenabilitate riscuri sau oportunități financiare semnificative pentru companie? Un aspect este material conform CSRD dacă răspunsul la cel puțin una dintre cele două întrebări este afirmativ.

De ce contează în mod special

Analiza de dublă materialitate determină scopul efectiv al raportării. Standardele ESRS conțin sute de datapoint-uri; o companie nu raportează toate datapoint-urile, ci doar pe cele aferente aspectelor materiale. O analiză prea îngustă riscă să rateze aspecte critice și să atragă opinia auditorului cu rezerve. O analiză prea largă crește costurile, fragmentează atenția și diluează mesajul către stakeholderi.

Echilibrul corect este o judecată profesională, susținută cu dovezi documentate.

Metodologia recomandată

Nu există o metodologie unică prescrisă de ESRS, dar bunele practici recunoscute internațional - consacrate de EFRAG în Implementation Guidance 1 (Materiality Assessment) - convergent spre un proces în șase pași.

Primul pas: identificarea aspectelor potențial materiale. Pe baza standardelor ESRS, a benchmark-urilor industriale și a consultării preliminare cu părțile interesate, compania construiește o listă lungă de aspecte de mediu, sociale și de governanță relevante pentru sectorul ei.

Al doilea pas: evaluarea pe perspectiva impactului. Pentru fiecare aspect, compania evaluează severitatea impactului (scară, scop, caracter remediabil), probabilitatea materializării și orizontul temporal. Evaluarea acoperă atât impactul actual, cât și pe cel potențial - și se referă la propriile operațiuni, dar și la lanțul valoric din amonte și aval.

Al treilea pas: evaluarea pe perspectiva financiară. Pentru fiecare aspect, compania evaluează magnitudinea efectelor financiare potențiale (asupra cifrei de afaceri, costurilor, valorii activelor, accesului la finanțare) și probabilitatea materializării. Evaluarea acoperă orizontul scurt (sub un an), mediu (unu-cinci ani) și lung (peste cinci ani).

Al patrulea pas: integrarea celor două perspective. Compania construiește o matrice de materialitate în care fiecare aspect este poziționat în funcție de scorul său pe ambele dimensiuni. Aspectele care depășesc pragurile predefinite pe oricare dintre cele două dimensiuni devin materiale.

Al cincilea pas: validarea cu părțile interesate. Lista aspectelor materiale este discutată formal cu reprezentanții stakeholderilor relevanți - angajați, clienți, furnizori, investitori, comunități locale, autorități. Comentariile lor sunt documentate și integrate în lista finală.

Al șaselea pas: aprobarea formală și documentarea. Lista aspectelor materiale este aprobată la nivel de management executiv și - pentru companiile mari - la nivel de board. Întreaga metodologie, datele utilizate, deliberările și concluziile sunt documentate într-un dosar care servește ca probă în fața auditorului.

Capcanele frecvente

Analiza făcută „din pix”, fără date și fără implicarea reală a stakeholderilor, este probabil **cea mai răspândită capcană**. Auditorii o detectează imediat - lipsa unui audit trail credibil duce la opinii cu rezerve.

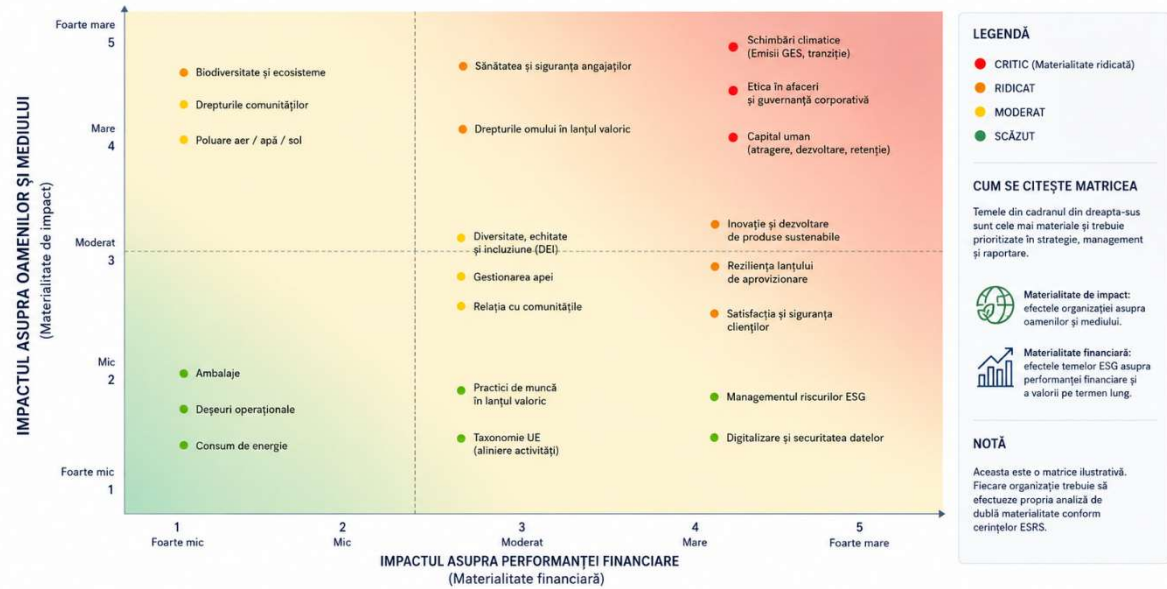
A doua capcană: confuzia dintre materialitate și relevanță. Un aspect poate fi relevant pentru sectorul tău (de exemplu, biodiversitatea pentru o companie agricolă) fără a fi neapărat material în sensul ESRS - materialitatea cere praguri concrete, scoruri, evaluări.

A treia capcană: ignorarea lanțului valoric. Multe companii românești limitează analiza la propriile operațiuni - în condițiile în care impactul real al multor companii (mai ales din retail, agroalimentar, construcții) este preponderent în lanțul de aprovizionare.

A patra capcană: actualizarea insuficientă. Materialitatea este dinamică - ce era irelevant acum cinci ani poate fi material astăzi (a se vedea evoluția materialității aspectelor climatice). Recomandăm reactualizarea analizei de materialitate cel puțin o dată la trei ani sau ori de câte ori intervin schimbări majore în business.

MATRICE DE DUBLĂ MATERIALITATE (ESRS-READY)

Identificarea temelor materiale pentru raportarea ESG conform CSRD și ESRS

Capitolul 16. Colectarea datelor - provocarea ascunsă

Dacă analiza de dublă materialitate este inima raportării, colectarea datelor este efortul muscular. Estimările profesionale arată că, pentru un prim ciclu de raportare, aproximativ 70% din timpul total alocat proiectului este consumat de colectarea, validarea și consolidarea datelor - nu de redactarea raportului propriu-zis.

Categoriile principale de date

Datele pe care un sistem de raportare ESG le colectează se împart în patru mari categorii. Date de mediu - emisii de gaze cu efect de seră pe cele trei arii de aplicare (Scope 1, Scope 2, Scope 3), consum energetic pe surse, consum de apă pe surse și destinații, deșeuri generate și gestionate, eventuale emisii de poluanți. Date sociale - structura forței de muncă pe gen, vârstă, nivel ierarhic, tipuri de contract; indicatori de salarizare, formare profesională, sănătate și securitate; date privind drepturile omului în propriile operațiuni și în lanțul valoric. Date de guvernare - structura board-ului și a comitetelor, politici de etică, anti-corupție, whistleblowing, incidente raportate, cheltuieli de lobby. Date financiare conexe - alinierea la Taxonomie (procentele de venituri, CAPEX, OPEX), provizioane pentru riscuri ESG, investiții în tranziția climatică.

Surse de date

Datele provin din multiple sisteme.

- Sistemele financiar-contabile (ERP) furnizează informații despre cifra de afaceri, cheltuieli, structura activelor.
- Sistemele de resurse umane (HRMS) furnizează datele despre angajați.
- Sistemele de producție și logistică (MES, WMS) furnizează datele despre consumuri și emisii.
- Sistemele specifice de mediu (acolo unde există) furnizează informații despre monitorizarea mediului.
- Datele din lanțul valoric provin din chestionare adresate furnizorilor - chestionarele pot fi standardizate (chestionarele SBTi, CDP, EcoVadis) sau specifice companiei.

Calitatea datelor - standardul auditului

Calitatea datelor este criteriul după care auditorul evaluează posibilitatea de a emite o opinie de asigurare. Cinci atribute sunt evaluate: existența (datele sunt complete, fără lacune nejustificate), acuratețea (datele sunt corect calculate, fără erori metodologice), trasabilitatea (există audit trail care permite verificarea originii fiecărei valori raportate), consistența (aceeași informație este raportată coerent în diferite secțiuni ale raportului) și comparabilitatea (datele se aliniază la metodologii standard care permit comparația cu alți emitenți).

Investiția în sisteme

Pentru o companie aflată în Wave 1 sau în Wave 2 după Omnibus, investiția într-o platformă software dedicată raportării ESG devine, de regulă, justificată financiar. Soluțiile disponibile pe piață în 2026 acoperă o gamă largă de scenarii operaționale, iar alegerea depinde de profilul companiei, de sistemele IT existente și de complexitatea raportării. Pentru orientare, prezentăm câteva categorii reprezentative.

Pentru companii mari care își integrează raportarea ESG cu raportarea financiară existentă, platformele orientate pe disclosure management - Workiva, IBM Envizi, Microsoft Sustainability Manager (parte din Microsoft Cloud for Sustainability), Salesforce Net Zero Cloud - oferă avantajul integrării cu infrastructura corporativă deja utilizată. Workiva, în particular, este preferată de companiile care folosesc deja platforma pentru raportarea financiară și SOX.

Pentru companii care prioritizează contabilitatea de carbon și calculul emisiilor pe Scope 1, 2 și 3, soluțiile dedicate - Watershed, Persefoni, Sweep, Plan A, Greenly - oferă metodologii specializate, baze de date de factori de emisie consacrate (precum Ecoinvent) și capabilități avansate de modelare a traiectoriilor de decarbonizare.

Pentru companii din sectoarele cu activitate operațională complexă (producție, energie, infrastructură), platformele care combină ESG cu managementul de mediu, sănătate și securitate (EHS) - Sphera, Cority, Enablon (parte din Wolters Kluwer) - oferă integrare cu fluxurile operaționale existente.

Pentru companii medii care își încep parcursul de raportare sau care raportează voluntar VSME, platformele specializate pe CSRD cu workflow-uri ghidate - Coolset, Position Green, Pulsora - sunt construite să simplifice colectarea datelor și producerea raportului ESRS-ready.

Costurile de licențiere variază semnificativ - de la aproximativ trei mii de euro pe an pentru soluții pentru companii mici până la peste șaiszeci de mii de euro pe an pentru implementări enterprise complexe, cu variații în funcție de modulele activate, numărul de utilizatori și volumul de date procesate.

Recomandăm evaluarea a cel puțin trei furnizori prin demo-uri concrete pe scenariile reale ale companiei, înainte de selecție.

Costul anual al licenței variază între aproximativ douăzeci de mii și două sute de mii de euro, în funcție de complexitatea companiei și de modulele activate. Pentru companiile mai mici care raportează voluntar VSME, soluții mai simple - adesea bazate pe Excel structurat plus un instrument de colectare online - sunt suficiente.

Începând din 2024–2025, platformele software ESG mature integrează componente de inteligență artificială pentru anumite operațiuni specifice: extragerea automată a datelor de consum energetic din facturile primite, calculul emisiilor Scope 3 pe baza datelor de achiziție prin aplicarea factorilor de emisie standard din baze de date precum Ecoinvent sau IEA, identificarea automată a categoriilor de cheltuieli relevante pentru Taxonomia UE, sinteza inițială a chestionarelor primite de la furnizori. Aceste capacități nu înlocuiesc judecata profesională a echipei ESG, dar reduc semnificativ efortul muncii repetitive de colectare și prelucrare primară a datelor.

Recomandarea noastră este aceea de a trata aceste capacități AI cu prudența cuvenită oricărei tehnologii noi: pot accelera substanțial primele etape ale colectării datelor, dar fiecare valoare raportată în raportul final trebuie să rămână verificată, trasabilă și asumată profesional. Auditorii de sustenabilitate aplică aceleași date raportate aceleași standarde de probă, indiferent dacă provin din extracție manuală sau dintr-un proces asistat de AI.

Capcanele tipice

Tratarea colectării datelor ca proiect IT - nu este. Este, în primul rând, un proiect de proces și cultură organizațională. Software-ul vine la sfârșit. Subestimarea efortului inițial - primul ciclu de colectare durează frecvent șase până la nouă luni, mai mult decât anticipează majoritatea echipelor. Fragmentarea responsabilităților - fără un coordonator unic care răspunde de toate datele, calitatea suferă, iar termenele se ratează. Ignorarea lanțului valoric - Scope 3 al emisiilor și aspectele sociale ale lanțului de aprovizionare sunt zonele unde majoritatea companiilor românești au cele mai mari lacune.

Capitolul 17. Asigurarea limitată (limited assurance)

Raportul de sustenabilitate, conform CSRD și OMF 85/2024, trebuie să fie auditat. Auditul este altul decât cel pe care îl știu echipele financiare - are alt obiectiv, altă metodologie, alți specialiști. Acest capitol îl explică în profunzime, pentru a permite o pregătire eficientă a auditării.

Ce este asigurarea limitată

Asigurarea limitată este o formă de evaluare profesională externă în care auditorul își exprimă o concluzie negativă - adică spune „*nu am identificat nimic care să mă determine să cred că informațiile raportate nu sunt, în toate aspectele semnificative, în conformitate cu standardele aplicabile*”. Spre deosebire de asigurarea rezonabilă (folosită în auditul situațiilor financiare), unde auditorul își exprimă o opinie pozitivă cu un nivel ridicat de încredere, asigurarea limitată oferă un nivel **mai redus** de încredere și presupune un nivel mai redus de testare.

CSRD prevedea inițial trecerea, în timp, de la asigurarea limitată la cea rezonabilă - Comisia Europeană era mandatată să adopte standarde de asigurare rezonabilă până la 1 octombrie 2028. Această cerință a fost eliminată prin Omnibus I - opinia rămâne la nivelul asigurării limitate pentru viitorul previzibil.

Cine poate emite opinia în România

Conform OMF 85/2024 și legislației române subsecvente, opinia de asigurare poate fi emisă de trei categorii de profesioniști. Auditorul statutar al companiei - care efectuează deja auditul situațiilor financiare. Această opțiune are avantajul integrării și al cunoașterii companiei, dar presupune ca auditorul să dispună de competențe specifice de sustenabilitate. Un alt auditor statutar - opțiune utilă atunci când auditorul actual nu are competențe specifice ESG sau când compania dorește o separare a celor două audituri pentru raționamente de independență. Un prestator independent de servicii de asigurare - un organism de evaluare a conformității acreditat conform Regulamentului (CE) nr. 765/2008. Această opțiune este deschisă în legislația română dar este puțin utilizată în practică.

Procesul de audit

Auditul de sustenabilitate parcurge, în general, patru faze. Faza de planificare - auditorul evaluează riscurile de raportare eronată, înțelege metodologia companiei, definește testele care vor fi efectuate. Faza de testare - auditorul verifică un eșantion de datapoint-uri, controlează metodologia de calcul, evaluează controalele interne. Faza de evaluare - auditorul integrează rezultatele testelor și formulează concluzia. Faza de raportare - auditorul emite raportul de asigurare, care este publicat alături de raportul de sustenabilitate.

Pregătirea pentru audit

O companie bine pregătită pentru auditul ESG poate scurta semnificativ durata și costul auditului. Recomandările cheie sunt următoarele. Documentarea metodologiei - fiecare datapoint raportat trebuie să aibă documentat sursa, metodologia de calcul, eventualele estimări și ipoteze. Audit trail-ul - pentru fiecare valoare raportată, trebuie să existe o trasabilitate clară până la sursa primară. Controale interne - calculele trebuie să treacă prin controale (de exemplu, dublă verificare, reconciliere cu alte surse) înainte de a fi raportate. Coordonare cu auditorul financiar - datele ESG care se intersectează cu datele financiare (de exemplu, KPI-urile Taxonomiei) trebuie reconciliate cu situațiile financiare auditate.

Costul auditului

Pentru o companie din Wave 1 cu operațiuni de complexitate medie în România, costul auditului de sustenabilitate variază între aproximativ patruzeci de mii și o sută cincizeci de mii de euro pentru primul ciclu. Pentru cicluri ulterioare, după ce metodologia este stabilizată și auditorul cunoaște compania, costul scade tipic cu douăzeci-treizeci la sută. Pentru companii foarte mari, cu operațiuni multi-naționale, costul poate depăși semnificativ aceste valori.

Partea a VI-a

Structura raportului

Capitolul 18. Cuprinsul complet al unui raport ESG conform ESRS

Acest capitol prezintă cuprinsul detaliat al unui raport de sustenabilitate conform standardelor ESRS, marcat cu cele două culori convenționale:

- OBLIGATORIU pentru elementele care nu pot fi omise și
- RECOMANDAT pentru elementele care adaugă valoare.

Forma extinsă a acestui cuprins, gata de utilizat ca instrument de lucru, este disponibilă în Anexa B.

Structura sintetică

● Date generale ale raportului

Denumire entitate, identificator legal, perioadă de raportare, standard aplicat (ESRS), tip raport (individual / consolidat), declarație de conformitate, opinia auditorului.

● Secțiunea 1 - Divulgări generale (ESRS 2)

Modelul de afaceri și lanțul valoric, guvernanta sustenabilității (board, comitete, politici), strategia integrată ESG, managementul riscurilor și oportunităților, metodologia de dublă materialitate, lista aspectelor materiale identificate.

● Secțiunea 2 - Mediu (Environment)

ESRS E1 - Schimbări climatice: emisii de gaze cu efect de seră (Scope 1, 2, 3), consum energetic, ținte de reducere, plan de tranziție. ESRS E2 - Poluare: emisii în aer, apă, sol; substanțe periculoase. ESRS E3 - Apă și resurse marine: consum, zone de stres hidric. ESRS E4 - Biodiversitate și ecosisteme: impact asupra ecosistemelor. ESRS E5 - Utilizarea resurselor și economie circulară: deșeuri generate, rate de reciclare.

● Secțiunea 3 - Social

ESRS S1 - Forța de muncă proprie: structura forței de muncă, diversitate, sănătate și securitate, salarizare, formare. ESRS S2 - Lucrătorii din lanțul valoric: riscurile drepturilor omului, măsuri de control. ESRS S3 - Comunitățile afectate: impact social, dialog. ESRS S4 - Consumatori și utilizatori finali: siguranța produselor, protecția datelor.

● Secțiunea 4 - Guvernare (Governance)

ESRS G1 - Conduita în afaceri: politici de etică și anti-corupție, mecanisme de whistleblowing, incidente raportate, gestionarea relațiilor cu furnizorii.

● **Secțiunea 5 - Indicatori și ținte**

Indicatori cuantificabili pe fiecare aspect material, baseline, ținte (de regulă pentru 2030), progres anual, metodologia de calcul.

● **Secțiunea 6 - Taxonomia UE**

Procentul cifrei de afaceri aliniat, procentul CAPEX aliniat, procentul OPEX aliniat, metodologia aplicată, eventualele excepții utilizate.

● **Secțiunea 7 - Metodologii și note**

Standardele utilizate, ipotezele majore, limitările datelor, modificările metodologice față de anul precedent.

● **Secțiunea 8 - Declarații și certificare**

Declarația conducerii privind responsabilitatea raportului, opinia auditorului de asigurare limitată.

Elemente recomandate (RECOMANDAT)

- *Mesaj din partea CEO* - deschide raportul cu o perspectivă strategică personală.
- *Highlights ESG la o pagină* - rezumat vizual pentru cititorul rapid.
- *Hartă a ecosistemului de stakeholderi* - element vizual care întărește perspectiva integrată.
- *Studii de caz și narațiuni* - exemple concrete care dau viață cifrelor.
- *Benchmarking sectorial* - compararea cu media industriei sau cu peer-group-ul.
- *Roadmap multi-anual* - plan ESG pe cinci-zece ani.
- *Aliniere la Sustainable Development Goals (SDG)* - mapare pe cele 17 obiective ale ONU.
- *Indicatori suplimentari sectoriali* - pentru pregătirea standardelor sectoriale ESRS așteptate în 2026.

Capitolul 19. Format tehnic - XHTML, iXBRL, ESEF

Pe lângă conținutul raportului, CSRD impune și un format tehnic specific de publicare - o cerință care, pentru multe companii, devine o surpriză operațională.

ESEF - formatul electronic unic european

European Single Electronic Format este formatul standard pentru toate raportările financiare anuale ale emitenților din UE, introdus prin Regulamentul delegat (UE) 2018/815. ESEF impune publicarea raportului anual în format XHTML - o variantă strictă de HTML - care permite consultarea online directă, fără necesitatea unui PDF intermediar. ESEF se aplică și raportării de sustenabilitate, conform CSRD.

iXBRL - etichetarea digitală

Pe lângă XHTML, raportul este îmbogățit cu etichete iXBRL (inline eXtensible Business Reporting Language), care marchează fiecare datapoint specific cu o etichetă tehnică standardizată. Etichetele permit citirea automată a raportului de către sisteme informatice - autorități de reglementare, agenții de rating, investitori, platforme de date. Pentru raportarea de sustenabilitate, EFRAG a publicat taxonomia ESRS XBRL, iar versiunea pentru ESRS simplificat după Omnibus este în curs de elaborare la momentul publicării ghidului.

Implicațiile practice

Producerea unui raport ESEF cu etichetare iXBRL necesită software specializat. Soluțiile de pe piață - Workiva, AMANA, Toppan Merrill, plus soluții oferite de Big4 ca parte a serviciilor de audit - automatizează semnificativ procesul, dar adaugă cost și complexitate. Companiile din primul val au investit, în primul ciclu, între cincisprezece și cincizeci de mii de euro în soluții de etichetare; costurile recurente scad după primul an.

Integrarea în raportul administratorilor

Spre deosebire de rapoartele de sustenabilitate voluntare anterioare CSRD, care erau publicate ca documente separate, raportul de sustenabilitate conform CSRD este parte integrantă a raportului administratorilor - același document care conține analiza activității, situațiile financiare și opinia auditorului financiar. Această integrare impune coordonare strânsă între echipele financiară, juridică și de sustenabilitate, precum și o calibrare comună a calendarelor.

Partea a VII-a

Riscuri, beneficii, costuri

Capitolul 20. Riscurile neconformării

Una dintre cele mai frecvente întrebări pe care le primim de la conducătorii de companii este: „Ce risc dacă nu raportează?”. Răspunsul onest este complex - riscurile nu sunt cele care apar în titlurile de presă (amenzi spectaculoase), ci cele care erodează silențios poziția competitivă a unei companii. Acest capitol le tratează pe toate, în ordinea importanței reale.

Riscul juridic în România - situația actuală

La data publicării ghidului, legislația română nu reglementează un regim sancționator dedicat pentru nedepunerea raportului de sustenabilitate sau pentru raportarea cu erori. Sancțiunile aplicabile sunt cele prevăzute pentru nedepunerea situațiilor financiare, conform Legii contabilității nr. 82/1991, republicată - amenzi între două mii și treizeci de mii de lei (aproximativ patru sute și șase mii de euro la cursul de la data publicării). Aceste amenzi sunt aplicate de organele de control fiscal, în condițiile prevăzute de Codul de procedură fiscală.

Această situație este, în mod evident, tranzitorie. Comisia Europeană solicită statelor membre să asigure sancțiuni „efective, proporționale și disuasive” pentru încălcarea obligațiilor CSRD. Este de așteptat ca, în transpunerea Omnibus I sau printr-un act normativ separat, legiuitorul român să introducă un regim sancționator dedicat. Pentru context, în Franța - primul stat membru care a transpus CSRD în decembrie 2023 - amenzi sunt cuprinse între treizeci de mii și trei sute șaptezeci și cinci de mii de euro, iar pentru directorii companiei poate fi aplicată pedeapsa cu închisoarea de până la cinci ani. În Germania, pragurile aplicate sunt de asemenea semnificative, deși procedurile sunt diferite.

Riscurile juridice mai grave decât amenda directă sunt cele care țin de răspunderea civilă a administratorilor. CSRD include prevederi privind responsabilitatea board-ului pentru raportul de sustenabilitate, similare celor pentru situațiile financiare. Un raport eronat, contestat de un acționar, poate duce la acțiuni în răspundere împotriva administratorilor - acțiuni cu impact reputațional și financiar semnificativ.

Riscul comercial - pierderea contractelor

Acesta este, în opinia noastră, riscul cel mai concret pentru companiile românești în 2026–2028. Marile corporații europene aflate sub CSDDD (cele cu peste cinci mii de angajați și peste un miliard și jumătate de euro cifră de afaceri) sunt obligate să verifice impactul de mediu și social al furnizorilor lor direcți.

Practica deja consacrată în industria auto, retail mare, electronice, farmaceutică este aceea de a impune furnizorilor un chestionar ESG anual. Furnizorii care nu pot răspunde sunt de-priorizați sau, în unele cazuri, eliminați din lista de furnizori aprobați.

Pentru o companie românească din lanțul valoric al unei corporații europene, riscul nu este o amendă - este pierderea unui contract care poate reprezenta procente importante din cifra de afaceri. Recuperarea ulterioară a unui asemenea contract este, de regulă, foarte dificilă.

Această presiune coboară rapid spre întreprinderile mici și mijlocii, indiferent de obligațiile lor legale directe. Mecanismul este simplu: o corporație europeană aflată sub CSDDD trebuie să demonstreze auditorilor ei că a evaluat impactul ESG al partenerilor direcți de afaceri. Pentru a-și acoperi această obligație, transmite chestionare standardizate către toți furnizorii - de la cei mari, până la microîntreprinderile care livrează componente de zece mii de euro pe an. Furnizorul care nu poate răspunde sau care răspunde superficial intră într-o categorie de risc; categoriile de risc se traduc, în doi-trei ani, în delistare din lista furnizorilor aprobați. Pentru un IMM românesc al cărui principal client este o multinațională, acest mecanism poate transforma raportarea ESG voluntară din opțiune strategică în condiție de supraviețuire comercială.

Riscul financiar - accesul la capital

Băncile europene - și, prin contagiune, băncile cu capital european care operează în România - integrează tot mai sistematic factorii ESG în deciziile de creditare. O companie cu performanță ESG slabă sau cu raportare ESG inexistentă plătește, în medie, o primă de risc cu cincizeci-două sute de puncte de bază mai ridicată decât o companie comparabilă cu performanță ESG bună. Pentru o companie cu un portofoliu de credite de zece milioane de euro, asta înseamnă cincizeci de mii până la două sute de mii de euro de costuri anuale suplimentare.

Pentru companiile listate sau care vizează listarea, accesul la portofoliile fondurilor SFDR Articolul 8 și Articolul 9 - adică segmentul cu cea mai mare creștere a activelor administrate la nivel european - este condiționat de date ESG verificabile. Lipsa lor înseamnă, de fapt, lipsa unei categorii întregi de investitori potențiali.

Riscul reputațional

Companiile care raportează ESG fals (greenwashing (ecologizare înșelătoare)) sau care nu raportează deloc atrag atenție negativă din partea ONG-urilor, presei specializate și platformelor de evaluare ESG. În epoca digitală, o asemenea atenție se amplifică rapid și poate eroda valoarea brandului în mod ireversibil. Cazurile bine cunoscute la nivel european au costat companiile sute de milioane de euro în pierderi de capitalizare bursieră.

Riscul operațional - pregătirea insuficientă

O companie care, sub presiunea termenelor, încearcă să producă în trei luni un raport care necesită doisprezece luni de pregătire produce, de regulă, un raport de calitate slabă, cu opinii de audit cu rezerve, cu erori care pot fi exploatare de competitori și de critici. Costul de remediere ulterioară este multiplu față de costul pregătirii corecte.

Capitolul 21. Beneficiile - dincolo de conformitate

Discuția despre raportarea ESG ca obligație administrativă ratează ce este probabil partea cea mai importantă a subiectului: o raportare ESG bine făcută aduce randament economic concret, măsurabil, semnificativ. Acest capitol prezintă beneficiile principale, cu dovezi din studii și practica de piață.

Acces la finanțare verde cu costuri reduse

Piața globală a obligațiunilor sustenabile (green, social, sustainability și sustainability-linked) a depășit la sfârșitul anului 2024, conform datelor Climate Bonds Initiative, valoarea cumulată de aproximativ 5,7 trilioane de dolari în emisiuni totale de la lansarea pieței, dintre care Europa reprezintă regiunea cea mai activă, cu peste 45% din emisiunile anuale. Aceste instrumente - green bonds, sustainability-linked bonds, social bonds - oferă, în medie, un cost al capitalului cu zece-treizeci de puncte de bază sub cel al obligațiunilor convenționale comparabile (efect cunoscut în literatura de specialitate ca „greenium”). Pentru o companie cu emisiuni de obligațiuni de o sută de milioane de euro, această diferență valorează zece-treizeci de mii de euro pe an.

Mecanismele concrete prin care raportarea ESG deschide acces la finanțare merită explicitate. Sustainability-linked loans (împrumuturile legate de performanța de sustenabilitate) sunt instrumente bancare în care marja de dobândă este ajustată în sus sau în jos în funcție de atingerea unor ținte ESG predefinite - de regulă, ținte de reducere a emisiilor, de îmbunătățire a indicatorilor sociali sau de aliniere la Taxonomia UE. Reducerea tipică, în cazul atingerii țintelor, este de cinci-douăzeci și cinci de puncte de bază aplicate la marja contractuală. Pentru o companie cu o linie de credit de cincizeci de milioane de euro, asta înseamnă o economie anuală de douăzeci și cinci de mii până la o sută douăzeci și cinci de mii de euro.

Green bonds (obligațiunile verzi) sunt instrumente de datorie ale căror fonduri sunt destinate exclusiv finanțării proiectelor cu beneficii de mediu - eficiență energetică, energie regenerabilă, transport curat, gestionarea apei, economie circulară. Standardul european aplicabil - European Green Bond Standard, adoptat prin Regulamentul (UE) 2023/2631 - impune emitenților o aliniere semnificativă la Taxonomia UE și o transparență sporită privind utilizarea fondurilor. Companiile care emit green bonds beneficiază de cerere mai mare din partea investitorilor cu mandat ESG, ceea ce, în condiții de piață normale, se traduce în costuri de finanțare mai favorabile.

Banca Transilvania, în raportul său din 2024, a arătat că emisiunea sa de obligațiuni durabile din septembrie 2024 - în valoare de șapte sute de milioane de euro, prima de acest tip în regiunea Europei Centrale și de Est - a fost subscrisă de 64% de investitori cu mandat ESG. Această componentă investitorială reduce volatilitatea și deschide acces la pool-uri de capital pe termen lung.

Calificare în portofoliile fondurilor SFDR

Activele administrate de fondurile SFDR Articolul 8 și Articolul 9 cumulau, la sfârșitul anului 2024, aproximativ 6,1 trilioane de euro la nivel european, conform datelor Morningstar - reprezentând circa 60% din piața totală a fondurilor din UE. Aceste fonduri pot include în portofolii doar companii care furnizează date ESG verificabile. O companie românească listată care nu poate califica pentru aceste fonduri pierde acces la o categorie majoră de investitori instituționali - în special pentru capital pe termen lung.

Avantaj competitiv în licitațiile publice

Începând din 2024, criteriile ESG sunt integrate sistematic în licitațiile publice din Uniunea Europeană, atât la nivel național, cât și la nivelul instituțiilor europene. În România, Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice permite aplicarea criteriilor de mediu și sociale în atribuirea contractelor. Începând din 2025, Autoritatea Națională pentru Achiziții Publice (ANAP) a publicat ghiduri operaționale pentru integrarea criteriilor ESG în documentația de atribuire.

Pentru companiile care lucrează în relații cu instituții publice - de la administrațiile locale până la fondurile europene gestionate prin Programul Operațional „Sănătate” sau Programul Național de Redresare și Reziliență - capacitatea de a demonstra performanță ESG verificabilă devine, treptat, criteriu de calificare, nu doar de evaluare.

Atragerea și retenția talentului

Studiile de piață arată că generațiile mai tinere de angajați (Millennials și Generația Z) acordă o importanță crescândă alinierii valorilor angajatorului cu propriile lor valori. Studiul Deloitte 2024 Gen Z and Millennial Survey, realizat pe un eșantion de peste 22.800 de respondenți din 44 de țări, arată că aproximativ 62% din generația Z și 59% din millennials au declarat că s-au simțit îngrijorați cu privire la schimbările climatice în luna anterioară sondajului, iar peste jumătate își presează angajatorii să acționeze pe acest plan. Versiunea actualizată a studiului din 2025 arată că 70% dintre respondenți consideră credențialele de mediu ale unui angajator importante atunci când evaluează o oportunitate profesională. Pentru o companie care concurează pentru talent - în special în zonele de IT, finanțe, consulting, profesii medicale - o poveste ESG credibilă devine activ de recrutare.

Eficiență operațională și reducere de costuri

Sistemele de management ESG bine construite nu sunt doar instrumente de raportare - sunt instrumente de management. Companiile care își monitorizează sistematic consumul de energie identifică, în medie, oportunități de reducere de cincisprezece la sută în primii trei ani. Cele care își optimizează utilizarea apei, gestionarea deșeurilor și utilizarea materiilor prime obțin reduceri similare. Pentru o companie cu costuri operaționale de cincizeci de milioane de euro, asta înseamnă două și jumătate până la șapte și jumătate de milioane de euro de economii anuale potențiale.

Pregătire pentru reglementări viitoare

Cadrul reglementar ESG european nu este static - se va extinde în următorii ani. CBAM va deveni operațional integral în 2026; EU ETS 2 va fi extins la combustibili pentru clădiri și transport rutier în 2027; standardele sectoriale ESRS sunt așteptate în 2026; Comisia Europeană are prevăzută o clauză de revizuire a CSRD care permite extinderea ulterioară a scopului. Companiile care construiesc acum infrastructura ESG vor traversa aceste schimbări cu efort marginal - celelalte vor fi prinse din nou nepregătite.

Capitolul 22. Costurile reale ale implementării

Discuția despre costuri este una dintre cele mai delicate ale ghidului - pentru că orice cifră oferită este, în mod inevitabil, generică. Costurile reale depind de complexitatea operațională a fiecărei companii, de starea sistemelor existente, de complexitatea lanțului valoric și de calitatea echipei interne. Acest capitol oferă intervale validate prin surse credibile, cu mențiunea explicită că ele trebuie ajustate la situația concretă a fiecărei organizații.

Sursele datelor de cost

Datele prezentate în acest capitol sunt extrase din trei categorii de surse. Studiul cost-beneficiu publicat de EFRAG în decembrie 2025, asociat avizului tehnic privind ESRS simplificate - sursă oficială europeană bazată pe sondaj de o sută șaptezeci de respondenți (companii Wave 1, raportori voluntari, alți preparatori, utilizatori). Publicațiile profesionale ale unor organizații internaționale de audit și consultanță, care agregă informații din proiectele lor de implementare ESG la nivel european. Estimări de piață colectate de Look Smart prin discuții cu companii românești care au implementat sau implementează sisteme de raportare ESG.

Costurile pentru o companie listată mare

Pentru o companie listată, mare, cu operațiuni multi-naționale (segmentul Wave 1 inițial al CSRD), costurile estimate de EFRAG pentru raportarea conform ESRS sunt următoarele: investiție inițială medie de aproximativ patru sute treizeci de mii de euro (în euro 2025), incluzând consultanță, software, formare profesională, asigurare inițială; costuri administrative recurente de aproximativ șapte sute patruzeci de mii de euro pe an, incluzând muncă internă, gestionarea datelor, audit anual.

Aceste valori se referă la situația dinaintea simplificărilor ESRS după Omnibus. Conform datelor EFRAG, aproximativ 90% dintre companiile din primul val anticipează o reducere semnificativă a costurilor recurente după implementarea ESRS simplificate - în special pe componentele de muncă internă și management de date.

Costurile pentru o companie mare ne-listată (după Omnibus, în noua sferă de aplicare)

Pentru o companie mare ne-listată care intră în noua arie de aplicare după Omnibus (peste o mie de angajați și peste patru sute cincizeci de milioane de euro cifră de afaceri), costurile sunt sensibil mai mici decât cele pentru companiile listate, în special datorită complexității operaționale și de raportare reduse. Estimările de piață indică un interval de o sută cincizeci de mii până la patru sute de mii de euro pentru investiția inițială și de o sută cincizeci de mii până la patru sute de mii de euro pentru costurile recurente anuale, cu variații importante în funcție de complexitatea lanțului valoric și de starea sistemelor existente.

Costurile pentru o companie medie care raportează voluntar VSME

Pentru o companie medie ne-listată care alege să raporteze voluntar conform standardului VSME - pentru calificare în lanțul valoric, acces la finanțare verde sau alte rațiuni strategice - costurile sunt semnificativ mai mici. Modulul Basic poate fi implementat cu o investiție inițială de douăzeci și cinci de mii până la șaptezeci și cinci de mii de euro și costuri recurente de cincisprezece-patruzeci de mii de euro pe an. Modulul Comprehensive, mai apropiat ca complexitate de ESRS, costă cincizeci de mii până la o sută cincizeci de mii de euro inițial și treizeci-optzeci de mii recurent.

Componentele principale ale costului

Componentă	Pondere medie din total	Notă
Consultanță externă (consultanți ESG, juridic, IT)	35–50%	Pondere mai mare în primul ciclu, scade ulterior
Muncă internă (echipă dedicată, alocare de timp)	25–35%	Variază în funcție de mărimea echipei interne
Software și sisteme IT (platformă ESG, etichetare iXBRL)	10–20%	Cost fix anual; relativ stabil între cicluri
Audit (asigurare limitată)	10–15%	Variază în funcție de auditor și complexitate
Formare profesională, comunicare, alte costuri	5–10%	Crucial pentru sustenabilitatea sistemului

Recomandări de planificare bugetară

Pentru un buget realist, recomandăm patru principii. Bugetul primului ciclu este aproximativ dublu față de bugetul ciclurilor recurente - investiția în setup, sisteme și formare profesională se amortizează în timp. Bugetul de consultanță scade rapid - în primul ciclu reprezintă de regulă jumătate din total; după trei cicluri, scade la cincisprezece-douăzeci la sută, iar competențele sunt internalizate. Bugetul de software și sisteme rămâne stabil - odată investiția făcută, costul recurent anual este previzibil. Provizionări pentru evoluții normative - pachete legislative noi (standarde sectoriale, eventuale revizuri ale Omnibus I, CBAM, EU ETS 2) pot adăuga cheltuieli neprevăzute.

Partea a VIII-a

Resurse umane și sourcing

Capitolul 23. Profilurile necesare

O întrebare frecventă este: **trebuie să angajăm oameni dedicați pentru raportarea ESG?** Răspunsul depinde de mărimea companiei, de complexitatea raportării și de strategia de sourcing aleasă. Acest capitol descrie profilurile cele mai utile, modelele operaționale principale și considerațiile de salarizare.

Profilurile principale

Director de sustenabilitate sau ESG Manager - rolul senior care răspunde de strategia ESG, coordonează raportarea, reprezintă compania în relația cu auditorii, investitorii și autoritățile. Profilul ideal combină experiența operațională (idealmente cinci-zece ani în roluri de management în industria respectivă) cu cunoștințe de specialitate ESG (certificări precum SASB FSA, GRI Certified, ICAEW Sustainability Strategy, sau experiență în Big4 sau ONG-uri de profil). În România, salariile pentru acest rol se situează tipic între opt și optsprezece mii de euro pe lună (brut, cu beneficii), cu variații semnificative în funcție de companie și sector.

Sustainability Analyst sau Data Analyst ESG - rolul de execuție care colectează datele, calculează indicatorii, redactează secțiuni ale raportului și menține bazele de date. Profilul ideal combină competențe analitice (Excel avansat, SQL, eventual Python sau R) cu cunoștințe de bază în standardele ESG. În România, salariile se situează între trei și șapte mii de euro pe lună.

Risk & Compliance Officer cu specializare ESG - rolul care integrează aspectele ESG în registrul de riscuri al companiei, coordonează evaluările de dublă materialitate, gestionează auditul intern al sistemelor ESG. Adesea este un rol existent în companiile mari, extins cu responsabilități ESG.

Roluri funcționale care contribuie - analiști din departamentele de mediu, sănătate și securitate (HSSE), resurse umane, achiziții, financiar - cu alocări parțiale de timp dedicate raportării ESG. Pentru o companie tipică de Wave 1, alocarea totală depășește un echivalent de normă întreagă chiar fără un departament dedicat.

Trei modele operaționale

Modelul intern (in-house) - toate funcțiile sunt acoperite de personal angajat al companiei.

Avantajele: control maxim, internalizarea cunoștințelor, agilitate decizională.

Dezavantajele: cost ridicat de recrutare și retenție (specialiștii ESG sunt rari pe piața din România în 2026), dependență de continuitatea echipei.

Recomandat pentru: companii foarte mari, listate, cu complexitate operațională ridicată.

Modelul hibrid - un nucleu intern (de regulă un Director de sustenabilitate plus unul-doi analiști) coordonează un consultant extern care acoperă expertiza tehnică de profunzime.

Avantajele: cost optimizat, acces la expertiza externă fără retenție permanentă, flexibilitate.

Dezavantajele: necesită management eficient al relației cu consultantul, riscul fragmentării cunoașterii.

Recomandat pentru: majoritatea companiilor mari și medii din România. În opinia noastră, este modelul care oferă cel mai bun echilibru cost-randament în primii cinci ani de raportare.

Modelul de externalizare completă - toate funcțiile sunt acoperite de un consultant extern, cu o singură persoană internă care servește ca punct de contact.

Avantajele: implementare rapidă, lipsa dependenței de recrutare.

Dezavantajele: cost ridicat pe termen lung, lipsa internalizării cunoașterii, vulnerabilitate la schimbarea consultantului.

Recomandat pentru: companii care raportează voluntar VSME, ca soluție tranzitorie până la construirea unei echipe interne.

Capitolul 24. Cum alegi un consultant ESG

Pentru majoritatea companiilor care nu construiesc o echipă internă completă, alegerea consultantului ESG este una dintre cele mai consecvente decizii ale primului ciclu. O alegere bună scurtează drumul cu luni întregi și economisește sume semnificative; o alegere proastă produce un raport defectuos, audit cu rezerve și pierderea încrederii management-ului în întregul demers. Acest capitol oferă criteriile de filtrare validate prin practică.

Întrebări de filtrare în prima discuție

Câte cicluri complete de raportare CSRD ați coordonat în România până acum?

Răspunsul ideal: cel puțin trei, pentru o companie comparabilă. Atenție la consultanții care au „experiență CSRD” obținută doar din participare la conferințe.

Care este metodologia voastră de dublă materialitate și ce documentație produceți?

Răspunsul ideal include o referință la Implementation Guidance 1 al EFRAG, descrierea sondajelor cu stakeholderii, exemple de matrice de materialitate produse anterior. **Atenție** la consultanții care răspund vag sau care promit „matrice de materialitate completată în două săptămâni”.

Cum gestionați colectarea datelor de la furnizori (Scope 3 al emisiilor, drepturile omului în lanțul valoric)?

Răspunsul ideal include menționarea unor metodologii specifice (GHG Protocol, chestionarele standard de tip CDP, EcoVadis, Sedex), descrierea unei abordări fazate, intervale realiste de timp. Atenție la consultanții care minimizează această componentă - este, în practică, una dintre cele mai dificile.

Cu ce auditori de sustenabilitate ați colaborat și cum gestionați relația cu auditorul?

Răspunsul ideal include menționarea unor relații consacrate cu Big4 sau cu firme de audit naționale acreditate, exemple de proiecte cu opinii de asigurare emise fără rezerve. Atenție la consultanții care evită să răspundă concret la această întrebare.

Semnale de alarmă

Promisiunea unui „raport ESG la cheie în treizeci de zile” - dacă o companie nu are deja sistemele de date funcționale, acest termen este nerealist. Promisiunea este un semnal clar că respectivul consultant fie va livra un produs defectuos, fie va trece prin colaborare ca prin furtună, lăsând în urmă o gaură de cunoaștere. Onorarii anormal de mici comparativ cu intervalele de piață - sub douăzeci de mii de euro pentru un raport ESRS complet la o companie din Wave 1 - sunt semnalul fie al unei subestimări periculoase a efortului, fie al unei calități compromise. Lipsa referințelor verificabile - orice consultant credibil are clienți dispuși să confirme calitatea colaborării.

Discursul greoi cu termeni la modă - un consultant care vorbește mai mult în „dubla semnificație” și „matrice intersecționale” decât în calcule, metodologii și termene-limită este, de regulă, mai bun la marketing decât la implementare.

Aspectul contractual

Recomandăm contracte structurate pe livrabile clare, nu pe ore alocate. Livrabilele ar trebui să includă: analiza de eligibilitate documentată, raportul de dublă materialitate cu metodologia anexată, manualul de raportare cu fișele de calcul pentru fiecare KPI, raportul de sustenabilitate redactat conform ESRS, sprijin în auditul de asigurare limitată. Termenele-limită trebuie să fie realiste - un prim ciclu complet durează tipic nouă-doisprezece luni.

Partea a IX-a

Drumul înainte

Capitolul 25. Roadmap-ul 2026–2030

Capitolele anterioare au descris cadrul juridic, procesele și costurile. Acest capitol propune o secvență concretă, etapizată pe ani calendaristici, pentru o companie românească tipică care vrea să-și construiască sistemul de raportare ESG într-un mod controlat și financiar sustenabil.

2026 - anul fundamentelor

Indiferent dacă firma este sau nu este în aria de aplicare, 2026 este anul în care construiești fundamentele. Concret: realizezi analiza formală de eligibilitate după Omnibus I; construiești o foaie de parcurs aprobată la nivel de board; identifici și recrutezi (sau alocați intern) responsabilul ESG; selectezi un consultant și/sau un partener tehnologic; lansezi prima analiză de dublă materialitate (chiar dacă raportarea nu este obligatorie încă); începi inventarierea datelor existente. La finalul anului, ai deja un manual de raportare draft și o echipă funcțională.

2027 - anul implementării

În 2027, sistemele devin operaționale. Concret: implementezi platforma software ESG; conectezi sursele de date interne (ERP, HR, operațiuni); lansezi chestionarele către furnizorii cheie; redactezi prima versiune a raportului de sustenabilitate (chiar dacă este pentru uz intern); inițiezi conversațiile cu auditorul. Pentru companiile aflate în Wave 2 al noua arie de aplicare după Omnibus, 2027 este și anul fiscal pentru care se va face prima raportare obligatorie, cu publicare în 2028.

2028 - anul primului raport oficial

Pentru companiile aflate în noua arie de aplicare, 2028 este anul publicării primului raport oficial conform ESRS. Concret: finalizezi raportul de sustenabilitate pentru anul fiscal 2027; integrezi raportul în raportul administratorilor; treci prin auditul de asigurare limitată; publici raportul în format ESEF cu etichetare iXBRL. Pentru companii care raportează voluntar VSME, 2028 poate fi anul primului ciclu complet, cu publicarea raportului către stakeholderii cheie (bănci, clienți corporativi, investitori).

2029 - anul rafinării și extinderii

În 2029, sistemul devine matur. Concret: rafinezi metodologia pe baza feedback-ului auditorului și al stakeholderilor; extinzi acoperirea Scope 3 al emisiilor; aprofundezi analiza lanțului valoric; integrezi standardele sectoriale ESRS (publicate în 2026 și aplicabile începând cu acest an). Începi să folosești datele ESG pentru deciziile de business - alocarea de capital, evaluarea proiectelor de investiții, analiza riscurilor.

2030 - anul valorificării strategice

În 2030, sistemul ESG devine sursă de avantaj competitiv. Concret: îți raportezi atingerea țintelor pe orizontul scurt (de regulă, ținte la cinci ani din baseline-ul 2025); accesezi instrumente de finanțare verde la cost favorabil; participi la licitații europene cu profil ESG diferențiat; integrezi datele ESG în comunicarea către investitori și piață. Compania ta nu mai face raportare ESG ca obligație - o face pentru că a devenit instrumentul prin care se conduce.

Capitolul 26. ESG ca sistem de management, nu ca document

Acest capitol scurt sintetizează ceea ce, în opinia noastră, este lecția cea mai importantă a întregului ghid. Tratată corect, raportarea ESG nu este un document anual - este un **sistem de management corporativ** care produce randament economic concret.

Diferența între cele două abordări se vede în detaliile mărunte. Compania care tratează ESG ca document își consumă energia în săptămânile dinaintea termenului-limită al publicării; cea care tratează ESG ca sistem își consumă energia continuu, distribuit, integrat în deciziile de zi cu zi. Compania care tratează ESG ca document își bazează raportul pe estimări și aproximări; cea care tratează ESG ca sistem are date trasabile, audit trail solid, controale interne integrate. Compania care tratează ESG ca document află „ce trebuie să raporteze” la șase luni după închiderea anului fiscal; cea care tratează ESG ca sistem știe în orice moment al anului care este performanța sa pe fiecare indicator material.

Construirea unui sistem ESG real cere trei elemente.

- **Primul** este infrastructura de date - fundația tehnică pe care se construiește totul. Fără ea, raportarea rămâne improvizație.
- **Al doilea** este cultura organizațională - disciplina, atenția la detaliu, asumarea responsabilității care fac diferența între un raport corect și unul aproximativ. Fără ea, infrastructura cea mai bună rămâne neutilizată.
- **Al treilea** este integrarea în sistemul decizional - utilizarea datelor ESG pentru decizii reale, nu doar pentru raportare. Fără ea, întregul efort rămâne exercițiu administrativ.

Pentru un conducător de companie, întrebarea utilă nu este „cât costă să raportăm ESG?”, ci „cât valorează pentru noi un sistem care ne dă vizibilitate continuă asupra dimensiunilor de mediu, sociale și de guvernanță ale activității noastre?”. Răspunsul, formulat onest, este de regulă mult mai mare decât costul.

Capitolul 27. Greșelile pe care le vedem cel mai des

Pe baza experienței Look Smart în proiecte de management corporativ și pe baza discuțiilor cu colegi consultanți și auditori care au lucrat cu zeci de companii din primul val al CSRD, am compilat lista celor mai frecvente greșeli. Sunt enumerate în ordinea descrescătoare a impactului - primele două sau trei sunt, de regulă, suficiente pentru a produce un raport defectuos.

1. Tratarea raportării ca proiect de comunicare, nu ca proiect de management

Multe companii încredințează coordonarea proiectului ESG departamentului de marketing sau comunicare corporativă. Rezultatul este un raport bine scris, dar fundamentat pe estimări, fără audit trail solid. Auditorul îl identifică imediat. Recomandare: coordonarea proiectului ESG aparține CFO-ului, COO-ului sau unui Director de sustenabilitate dedicat. Comunicarea vine la sfârșit, după ce datele și conținutul sunt validate.

2. Analiza de dublă materialitate făcută „din pix”

A doua greșeală cea mai frecventă, deja menționată în Capitolul 15. Materialitatea decisă într-o ședință de două ore, fără date, fără sondaj cu stakeholderii, fără documentare metodologică, este garanția unei opinii de audit cu rezerve.

3. Subestimarea Scope 3 al emisiilor

Scope 3 - emisiile indirecte din lanțul valoric - reprezintă, pentru majoritatea companiilor, peste optzeci la sută din emisiile totale. Companiile care raportează doar Scope 1 și Scope 2 (emisiile directe și emisiile din energia consumată) ascund partea cea mai relevantă a impactului. Auditorul, în general, observă acest aspect și îl reflectă în opinie.

4. Date fără audit trail

Valori raportate pentru care nu există documentație clară a sursei, metodologiei și calculului. În audit, asemenea valori sunt prima țintă a testelor de detaliu - și prima sursă de probleme.

5. Necorelarea datelor ESG cu datele financiare

KPI-urile Taxonomiei (procentele de venituri, CAPEX, OPEX alinate) trebuie să fie reconciliabile cu situațiile financiare auditate. Discrepanțele între cele două seturi de date sunt detectate imediat de auditor.

6. Lipsa politicilor formale ESG

Standardele ESRS cer dovedirea existenței unor politici aprobate la nivelul board-ului pentru aspectele materiale - politică de mediu, anti-corupecție, drepturile omului, gestionarea relațiilor cu furnizorii.

Comaniile care raportează „avem un sistem de management" fără să poată produce documentele formale pierd credibilitate în audit.

7. Greenwashing (ecologizare înșelătoare) involuntar

Afirmații prea optimiste, ținte fără plan credibil de atingere, prezentarea unor inițiative izolate ca dovezi ale unei strategii sistematice. Toate aceste tentații conduc, în timp, la opinii de audit cu rezerve, atenție negativă din presă și ONG-uri, și uneori la acțiuni juridice ale autorităților de supraveghere.

8. Subestimarea efortului IT

„Vom colecta datele într-un Excel" - afirmație frecventă în primele ședințe de proiect, urmată de constatarea că fișierul Excel devine ingestibil în câteva luni. Investiția în sisteme dedicate făcută încă de la început, chiar și pentru companii medii, se amortizează rapid.

9. Lipsa coordonării cu auditorul de la începutul ciclului

Multe companii implică auditorul abia în luna a opta a unui proiect de doisprezece luni. Recomandarea profesională este aceea ca auditorul să fie informat de la primele etape (analiza de materialitate, definirea metodologiei) - nu pentru a-i cere acordul, ci pentru a evita surprizele neplăcute la sfârșit.

10. Tratarea raportării ca proiect unic, nu ca sistem repetabil

Comaniile care, după primul ciclu, dizolvă echipa de proiect și „arhivează" cunoașterea descoperă, în al doilea an, că trebuie să refacă totul. Recomandare: tratează raportarea ca sistem permanent - echipă, proceduri, sisteme, controale.

Anexe

Anexele sunt instrumentul de lucru al ghidului. Sunt gândite să fie consultate repetat, copiate în uz intern și utilizate ca puncte de pornire pentru implementarea efectivă.

Recomandăm păstrarea lor accesibile pentru echipele care construiesc sistemele de raportare.

Anexa A. Glosar extins de termeni ESG / CSRD / ESRS

Acest glosar adună cei mai utilizați termeni ai domeniului, cu definiții preluate din actele normative europene și românești sau, atunci când termenul nu are o definiție legală, din practica recunoscută a EFRAG, IFRS Foundation și Big4.

Activitate aliniată Taxonomiei

Activitate economică ce contribuie substanțial la unul dintre cele șase obiective de mediu definite de Regulamentul (UE) 2020/852, fără să cauzeze prejudicii semnificative altui obiectiv, cu respectarea garanțiilor sociale minime și a criteriilor tehnice de evaluare.

ASF (Autoritatea de Supraveghere Financiară)

Autoritatea publică din România responsabilă cu reglementarea și supravegherea piețelor de capital, asigurări și pensii private, având competențe în supravegherea raportării de sustenabilitate a emitenților listați.

Asigurare limitată (limited assurance)

Formă de evaluare profesională externă în care auditorul își exprimă o concluzie negativă privind faptul că nu a identificat aspecte care să indice o neconformare semnificativă. Diferită de asigurarea rezonabilă, care implică un nivel de încredere mai ridicat.

Asigurare rezonabilă (reasonable assurance)

Formă de evaluare profesională externă în care auditorul își exprimă o opinie pozitivă cu un nivel de încredere similar celui din auditul situațiilor financiare. Era prevăzută pentru viitor în CSRD inițial; cerința a fost eliminată prin Omnibus I.

CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism)

Mecanismul de Ajustare la Frontieră a Carbonului, instituit prin Regulamentul (UE) 2023/956. Impune importatorilor din afara UE de anumite produse cu intensitate carbonică ridicată să raporteze emisiile încorporate și să cumpere certificate echivalente cu costul carbonului plătit de producătorii europeni prin EU ETS.

CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive)

Directiva (UE) 2024/1760 privind diligența necesară a companiilor în materie de sustenabilitate, modificată prin Omnibus I. În forma actuală, se aplică companiilor cu peste cinci mii de angajați și peste un miliard și jumătate de euro cifră de afaceri.

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive)

Directiva (UE) 2022/2464 privind raportarea de către întreprinderi a informațiilor în materie de durabilitate. Pivotul central al sistemului european de raportare ESG.

Dublă materialitate (double materiality)

Principiu fundamental al raportării ESG conform CSRD. Un aspect este material dacă are impact semnificativ asupra mediului, oamenilor sau societății (perspectiva impactului) sau dacă generează riscuri sau oportunități financiare semnificative pentru companie (perspectiva financiară). A se vedea Capitolul 15.

EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group)

Entitate privată independentă, cu rol de consiliere tehnică a Comisiei Europene în domeniul raportării corporative. Autorul standardelor ESRS.

ESEF (European Single Electronic Format)

Format electronic unic european pentru raportările financiare anuale ale emitenților din UE, introdus prin Regulamentul delegat (UE) 2018/815. Folosește XHTML cu etichetare iXBRL.

ESG (Environmental, Social, Governance)

Acronim pentru cei trei piloni ai raportării de sustenabilitate: factorii de mediu, sociali și de guvernare corporativă.

ESRS (European Sustainability Reporting Standards)

Standarde europene de raportare a sustenabilității, adoptate prin Regulamentul delegat (UE) 2023/2772, modificate ulterior prin actele de simplificare adoptate în 2025–2026. Cuprind douăsprezece standarde: două transversale și zece tematice.

EU ETS (Emissions Trading System)

Sistemul european de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, operațional din 2005 pentru marile instalații industriale. EU ETS 2 va extinde sistemul la combustibilii pentru clădiri și transport rutier începând cu 2027.

Greenwashing (ecologizare înșelătoare)

Practica de a prezenta o companie, un produs sau o activitate ca fiind mai sustenabilă decât este în realitate, prin afirmații exagerate, selectarea părtinitoare a datelor sau prin omiterea informațiilor relevante.

GHG Protocol (Greenhouse Gas Protocol)

Standard internațional de referință pentru calculul și raportarea emisiilor de gaze cu efect de seră, dezvoltat de World Resources Institute și World Business Council for Sustainable Development. Recunoscut de ESRS E1 ca metodologie acceptabilă.

iXBRL (Inline eXtensible Business Reporting Language)

Format de etichetare digitală care permite citirea automată a rapoartelor de către sisteme informatice, păstrând în același timp citibilitatea umană. Obligatoriu pentru raportarea ESG sub CSRD în format ESEF.

Lanț valoric (value chain)

Ansamblul activităților, resurselor și relațiilor utilizate de o companie pentru a-și produce, livra și gestiona produsele și serviciile, incluzând activitățile din amonte (furnizorii) și aval (clienții, utilizatorii finali).

NFRD (Non-Financial Reporting Directive)

Directiva 2014/95/UE privind raportarea de informații nefinanciare, predecesoarea CSRD. A fost înlocuită prin CSRD începând cu raportările pentru anul fiscal 2024.

Omnibus I

Pachet legislativ propus de Comisia Europeană în februarie 2025 pentru simplificarea raportării de sustenabilitate. Componenta principală a fost adoptată ca Directiva (UE) 2026/470, publicată la 26 februarie 2026.

OMF 85/2024

Ordinul ministrului finanțelor nr. 85 din 12 ianuarie 2024, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 26 ianuarie 2024, prin care CSRD a fost transpusă în legislația română.

Plan de tranziție (transition plan)

Document strategic care descrie acțiunile, țintele și investițiile prin care o companie își propune să-și alinieze modelul de afaceri la obiectivul climatic de neutralitate până în 2050. Cerință obligatorie a ESRS E1.

Scope 1, Scope 2, Scope 3 (emisii)

Clasificare standard a emisiilor de gaze cu efect de seră conform GHG Protocol. Scope 1 - emisii directe din surse deținute sau controlate de companie. Scope 2 - emisii indirecte din energia electrică, termică sau de răcire achiziționată. Scope 3 - alte emisii indirecte din lanțul valoric (achiziții, transport, utilizarea produselor, deșeuri etc.).

SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation)

Regulamentul (UE) 2019/2088 privind divulgările referitoare la sustenabilitate în sectorul serviciilor financiare. Impune fondurilor de investiții, asset managerilor și instituțiilor financiare să divulge cum integrează aspectele de sustenabilitate în deciziile lor.

Stop-the-Clock Directive

Directiva (UE) 2025/794, publicată la 16 aprilie 2025, prima componentă a pachetului Omnibus I. A amânat cu doi ani aplicarea CSRD pentru valorile 2 și 3 și cu un an termenul de transpunere a CSDDD.

Taxonomia UE

Sistemul de clasificare juridică a activităților economice sustenabile, instituit prin Regulamentul (UE) 2020/852. Definește când o activitate poate fi considerată „verde” prin patru criterii cumulative.

VSME (Voluntary Sustainability Reporting Standard for SMEs)

Standardul voluntar de raportare a sustenabilității pentru micro, mici și mijlocii întreprinderi non-listate, recomandat oficial prin Recomandarea Comisiei Europene din 30 iulie 2025. Structurat în două module: Basic și Comprehensive.

Wave 1, Wave 2, Wave 3, Wave 4

Termeni informali pentru cele patru valuri de aplicare etapizată a CSRD. În urma modificărilor aduse prin Omnibus I, Wave 3 (IMM-urile listate) a fost eliminat din forma inițială a calendarului, iar Wave 2 a fost redus semnificativ și amânat cu doi ani, conform versiunii legislative în vigoare la data publicării.

Anexa B. Cuprinsul complet al unui raport ESG (template ESRS-ready)

Această anexă oferă cuprinsul detaliat, capitol cu capitol, al unui raport de sustenabilitate conform ESRS. Marcajele ● OBLIGATORIU și ● RECOMANDAT permit echipelor de implementare să planifice conținutul în funcție de cerințele legale și de ambițiile strategice. Este conceput să fie copiat și folosit ca structură de lucru a primului ciclu de raportare.

0. Date generale ale raportului

- Denumire entitate, formă juridică, identificator legal (CUI, LEI dacă există)
- Perioada de raportare și data publicării
- Standardul aplicat (ESRS) și declarația de conformitate
- Tipul raportului (individual / consolidat) și entitățile incluse
- Auditorul de sustenabilitate și opinia de asigurare limitată
- Mesaj din partea CEO sau Președintelui board-ului
- Highlights ESG la o pagină - rezumat vizual

1. Divulgări generale (ESRS 2)

1.1. Modelul de afaceri și lanțul valoric

- Descrierea activităților principale și a piețelor servite
- Lanțul valoric - actorii principali, fluxurile de bunuri, servicii și informații
- Poziționarea în industrie și factori competitivi
- Hartă vizuală a ecosistemului de stakeholderi

1.2. Guvernanța sustenabilității

- Structura board-ului și a comitetelor relevante
- Rolurile și responsabilitățile ESG la nivel de management
- Politici și proceduri ESG aprobate la nivel de board
- Legarea KPI-urilor ESG de remunerația variabilă a managementului

1.3. Strategia integrată

- Integrarea sustenabilității în strategia de afaceri
- Impactul aspectelor materiale asupra modelului de business
- Orizonturile de timp considerate (scurt, mediu, lung)
- Analiză de scenarii climatice (1,5°C, 2°C, peste 3°C)

1.4. Managementul riscurilor și oportunităților

- Riscuri și oportunități ESG identificate
- Metodologia de evaluare aplicată
- Măsuri de control și mitigare
- Matrice vizuală risc-impact

1.5. Dublă materialitate

- Metodologia de evaluare utilizată
- Lista aspectelor materiale identificate
- Validarea cu stakeholderii
- Reprezentare grafică a matricei de materialitate

2. Mediu (Environment)

2.1. Schimbări climatice (ESRS E1)

- Emisii de gaze cu efect de seră - Scope 1
- Emisii de gaze cu efect de seră - Scope 2
- Emisii de gaze cu efect de seră - Scope 3 (atunci când este material)
- Metodologia de calcul (GHG Protocol)
- Ținte de reducere și plan de tranziție
- Consum energetic total, defalcat pe surse
- Strategia net-zero detaliată cu jalonări
- Inițiative de offsetting și logica utilizării

2.2. Poluare (ESRS E2)

- Emisii de poluanți în aer, apă, sol (când materiale)
- Substanțe periculoase utilizate sau generate

2.3. Apă și resurse marine (ESRS E3)

- Consumul de apă și retragerile, defalcate pe surse
- Operațiuni în zone de stres hidric

2.4. Biodiversitate și ecosisteme (ESRS E4)

- Impactul asupra ecosistemelor (când material)
- Proiecte de conservare și refacere

2.5. Utilizarea resurselor și economie circulară (ESRS E5)

- Deșeuri generate și gestionate, pe categorii
- Rate de reciclare
- Inițiative de design sustenabil al produselor

3. Social

3.1. Forța de muncă proprie (ESRS S1)

- Numărul de angajați, defalcat pe categorii
- Diversitate (gen, vârstă, naționalitate)
- Indicatori de salarizare și raport între cel mai înalt și cel mai mic salariu
- Sănătate și securitate - accidente, decese, boli profesionale
- Formare profesională - ore medii pe angajat
- Decalajul salarial de gen
- Scor de engagement și inițiative de wellbeing

3.2. Lucrătorii din lanțul valoric (ESRS S2)

- Riscuri identificate privind drepturile omului
- Măsuri de control aplicate furnizorilor

3.3. Comunitățile afectate (ESRS S3)

- Impact social asupra comunităților locale
- Mecanisme de dialog și remediere

3.4. Consumatori și utilizatori finali (ESRS S4)

- Siguranța produselor și serviciilor
- Protecția datelor personale (GDPR și conexe)

4. Guvernanță (Governance) - ESRS G1

- Politici de etică în afaceri și anti-corupție
- Mecanisme de whistleblowing și protecția raportorilor
- Incidente raportate și măsuri luate
- Gestionarea relațiilor cu furnizorii (termene de plată, criterii)
- Activități de lobby și transparența acestora

5. Indicatori și ținte

- KPI cuantificabili pentru fiecare aspect material
- Baseline (anul de referință) și progresul anual

- Ținte la orizontul scurt, mediu, lung
- Benchmarking sectorial și comparație cu peer-group

6. Taxonomia UE

- Procentul cifrei de afaceri aliniat
- Procentul CAPEX aliniat
- Procentul OPEX aliniat
- Metodologia aplicată și principalele ipoteze

7. Metodologii și note

- Standardele utilizate pentru fiecare categorie de date
- Ipoteze majore și estimări
- Limitări ale datelor și planuri de îmbunătățire
- Modificări metodologice față de ciclurile anterioare

8. Declarații și certificare

- Declarația conducerii privind responsabilitatea raportului
- Opinia auditorului de asigurare limitată

Anexa C. Checklist de pre-audit ESG

Acest checklist este un instrument de auto-evaluare destinat companiilor înainte de prima discuție cu auditorul de sustenabilitate. Recomandăm aplicarea sa cel puțin cu trei luni înaintea finalizării raportului. Sistemul de scorare este simplu: 0 - inexistent, 1 - parțial implementat, 2 - implementat dar nedocumentat, 3 - implementat și auditabil. Scor sub 1,5 pe oricare dintre cele șase domenii indică un risc semnificativ de opinie de audit cu rezerve.

1. Guvernanța ESG (8 verificări)

1. Există un responsabil ESG numit la nivel de board sau management executiv?
2. Există un comitet ESG sau o structură echivalentă, cu mandat formal aprobat?
3. Rolurile și responsabilitățile ESG sunt documentate în fișa postului sau echivalent?
4. Există o politică ESG formală aprobată de board?
5. Există politici complementare (anti-corupecție, etică, drepturile omului, mediu)?
6. Politicile ESG sunt comunicate angajaților și aplicate în practică?
7. ESG este integrat în strategia de afaceri (nu doar ca document separat)?
8. KPI-urile ESG sunt legate de performanța managementului (remunerație variabilă)?

2. Dublă materialitate (5 verificări)

9. Există o analiză formală de dublă materialitate, documentată metodologic?
10. Au fost implicați stakeholderi externi în procesul de evaluare?
11. Lista aspectelor materiale a fost validată la nivel de management executiv?
12. Materialitatea este actualizată periodic (cel puțin la trei ani)?
13. Aspectele materiale acoperă lanțul valoric, nu doar operațiunile proprii?

3. Date și sisteme IT (8 verificări)

14. Există un sistem centralizat de colectare a datelor ESG?
15. Toate datele raportate sunt trasabile până la sursa primară (audit trail)?
16. Există controale interne care validează datele înainte de raportare?
17. Datele ESG sunt reconciliate cu datele financiare (în special pentru Taxonomie)?
18. Există documentație pentru metodologiile de calcul ale fiecărui KPI?
19. Există controale de acces și securitate la sistemele ESG?
20. Există o procedură de remediere a erorilor descoperite?
21. Sistemele permit raportarea în format ESEF cu etichetare iXBRL?

4. Mediu (10 verificări)

22. Scope 1 al emisiilor este calculat conform GHG Protocol?
23. Scope 2 al emisiilor este calculat (location-based și/sau market-based)?

24. Scope 3 al emisiilor este evaluat pe categoriile materiale?
25. Există un plan de tranziție pentru aliniere la obiectivul de neutralitate climatică 2050?
26. Există ținte de reducere a emisiilor cu metodologie validată (idealmente SBTi)?
27. Consumul de energie este monitorizat și defalcat pe surse?
28. Consumul de apă este monitorizat, în special în zonele de stres hidric?
29. Generarea și gestionarea deșeurilor sunt monitorizate?
30. KPI-urile Taxonomiei UE sunt calculate corect pentru cifra de afaceri, CAPEX și OPEX?
31. Există documentație pentru evaluarea criteriilor DNSH și a garanțiilor sociale minime?

5. Social (8 verificări)

32. Numărul total de angajați și structura sunt raportate corect și complet?
33. Diversitatea (gen, vârstă, niveluri ierarhice) este monitorizată?
34. Indicatorii de sănătate și securitate sunt raportați (accidente, decese, ore lucrate)?
35. Decalajul salarial de gen este calculat?
36. Există politici HR documentate (recrutare, formare, evaluare, plecări)?
37. Furnizorii sunt evaluați pe criterii ESG (chestionare, audit, contracte)?
38. Există un mecanism funcțional de sesizare a încălcărilor drepturilor omului?
39. Există proceduri de protecție a datelor personale și de respectare a GDPR?

6. Raportare și conformitate (8 verificări)

40. Raportul respectă structura ESRS și include toate divulgările obligatorii?
41. Raportul este integrat în raportul administratorilor (nu document separat)?
42. Datele ESG sunt consistente între diferitele secțiuni ale raportului?
43. Există un draft de raport partajat cu auditorul cu cel puțin două luni înaintea publicării?
44. Există un registru al schimbărilor metodologice față de anul precedent?
45. Auditorul a confirmat planul de testare înainte de începerea muncii pe teren?
46. Există o declarație formală a conducerii privind responsabilitatea raportului?
47. Raportul va fi publicat în format ESEF cu etichetare iXBRL conformă?

Indicatori de risc - semnale roșii

Răspunsuri 0 sau 1 la oricare dintre verificările următoare reprezintă semnale roșii care necesită atenție prioritară: existența unei analize formale de dublă materialitate; calcularea Scope 1 și Scope 2 ale emisiilor; existența unui audit trail pentru toate datele raportate; existența unei politici ESG formale aprobate; reconcilierea datelor ESG cu datele financiare; existența unui plan de tranziție climatică. Lipsa oricăruia dintre acestea face foarte improbabilă obținerea unei opinii de audit fără rezerve.

Anexa D. Plan de proiect tip - implementare ESG în 18 luni

Acest plan oferă o secvență realistă pentru implementarea unui sistem de raportare ESG într-o companie aflată la primul ciclu. Termenele sunt orientative și trebuie ajustate la complexitatea fiecărei organizații. Pentru companii foarte mari sau cu lanțuri valorice complexe, durata totală poate ajunge la douăzeci și patru de luni.

Faza 1 - Diagnoză și planificare (lunile 1–3)

Obiective: stabilirea bazelor proiectului, alinierea management-ului, decizii de sourcing.

48. Analiza formală de eligibilitate după Omnibus I - document aprobat de board.
49. Constituirea echipei de proiect, cu coordonator dedicat și contributory din departamentele cheie.
50. Selecția consultantului extern (dacă se aplică) prin proces structurat de RFP.
51. Definirea ariei de aplicare a raportării: entități, perioade, standarde aplicate.
52. Aprobarea bugetului total al proiectului la nivel de board.
53. Lansarea oficială către management și echipele cheie.

Faza 2 - Dublă materialitate și inventariere (lunile 4–7)

Obiective: identificarea aspectelor materiale, cartografierea datelor existente.

54. Identificarea preliminară a aspectelor potențial materiale, pe baza ESRS și benchmark-uri.
55. Sondaj cu stakeholderi externi (clienți, furnizori, investitori, autorități).
56. Evaluarea pe perspectiva impactului și pe perspectiva financiară.
57. Construirea matricei de materialitate și validarea cu management-ul executiv.
58. Aprobarea formală a listei aspectelor materiale la nivel de board.
59. Inventarierea datelor existente - surse, formate, calitate, gap-uri.
60. Identificarea KPI-urilor necesare și a metodologiilor aplicabile.

Faza 3 - Sisteme și colectare date (lunile 8–13)

Obiective: implementarea infrastructurii de date, colectarea primului set complet.

61. Selecția și implementarea platformei software ESG.
62. Conectarea surselor de date interne (ERP, HR, operațiuni, achiziții).
63. Definirea controalelor interne și a fluxurilor de validare.
64. Lansarea chestionarelor către furnizorii principali (pentru Scope 3 și aspecte sociale).
65. Colectarea, validarea și consolidarea datelor pentru anul fiscal raportat.
66. Calcularea KPI-urilor Taxonomiei UE și reconcilierea cu datele financiare.
67. Documentarea metodologiei pentru fiecare datapoint raportat.
68. Prima sesiune de coordonare cu auditorul - review preliminar al metodologiei.

Faza 4 - Redactare și audit (lunile 14–17)

Obiective: producerea raportului final, asigurarea limitată, integrarea în raportul administratorilor.

69. Redactarea primului draft al raportului de sustenabilitate.
70. Review intern multi-disciplinar (juridic, financiar, comunicare, sustenabilitate).
71. Partajarea draft-ului cu auditorul pentru testare detaliată.
72. Iterarea pe baza observațiilor auditorului.
73. Integrarea raportului în raportul administratorilor (raport anual integrat).
74. Etichetarea iXBRL și producerea formatului ESEF.
75. Aprobarea finală la nivel de board și emiterea opiniei de asigurare limitată.

Faza 5 - Publicare și învățare (luna 18)

Obiective: depunerea oficială, comunicarea către piață, capturarea lecțiilor pentru ciclurile viitoare.

76. Depunerea raportului către autoritățile competente (Ministerul Finanțelor, ASF, Registrul Comerțului, după caz).
77. Publicarea pe site-ul companiei și în canalele de comunicare către investitori.
78. Sesiune de comunicare către management cu rezultatele raportului.
79. Workshop intern de „lessons learned” cu echipa de proiect și departamentele contribuitoare.
80. Actualizarea manualului de raportare pentru ciclul următor.
81. Pregătirea bugetului și planului pentru anul fiscal următor.

Anexa E. Bibliografie și surse oficiale

Toate referințele care urmează au fost consultate în pregătirea ghidului. Sunt grupate pe categorii pentru a facilita consultarea.

Acte normative europene - texte primare

Directiva (UE) 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind raportarea de către întreprinderi de informații în materie de durabilitate (CSRD).

Disponibilă pe portalul EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>

Regulamentul delegat (UE) 2023/2772 al Comisiei din 31 iulie 2023 de completare a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește standardele europene de raportare a sustenabilității (ESRS).

Disponibil pe portalul EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R2772>

Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru pentru facilitarea investițiilor durabile (Regulamentul Taxonomiei).

Disponibil pe portalul EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>

Regulamentul (UE) 2019/2088 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 noiembrie 2019 privind divulgările referitoare la sustenabilitate în sectorul serviciilor financiare (SFDR).

Disponibil pe portalul EUR-Lex: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/2088/oj>

Directiva (UE) 2024/1760 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind diligența necesară a companiilor în materie de sustenabilitate (CSDDD).

Disponibilă pe portalul EUR-Lex.

Directiva (UE) 2025/794 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 aprilie 2025 (Stop-the-Clock Directive). Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 16 aprilie 2025.

Directiva (UE) 2026/470 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 februarie 2026 (Omnibus I). Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 26 februarie 2026; intrată în vigoare la 18 martie 2026.

Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 (Legea Europeană a Climei).

Regulamentul (UE) 2023/956 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 privind Mecanismul de Ajustare la Frontieră a Carbonului (CBAM).

Acte normative românești

Ordinul ministrului finanțelor nr. 85 din 12 ianuarie 2024 pentru reglementarea aspectelor referitoare la raportarea privind durabilitatea, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 75 din 26 ianuarie 2024.

Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și consolidate, modificat prin OMF 85/2024.

Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.844/2016 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, modificat prin OMF 85/2024.

Legea nr. 24/2017 privind emitenții de instrumente financiare și operațiuni de piață, republicată.

Legea nr. 162/2017 privind auditul statutar al situațiilor financiare anuale și al situațiilor financiare anuale consolidate.

Documente tehnice EFRAG

EFRAG - Implementation Guidance 1: Materiality Assessment (mai 2024). Document practic privind metodologia de dublă materialitate.

EFRAG - Implementation Guidance 2: Value Chain (mai 2024). Document privind aria de cuprindere a lanțului valoric.

EFRAG - ESRS Exposure Drafts simplified version (iulie 2025). Versiunea preliminară a standardelor simplificate după Omnibus.

EFRAG - Cost-Benefit Analysis on Amended ESRS (decembrie 2025). Studiul oficial de impact pe baza căruia au fost validate simplificările.

EFRAG - VSME Standard for non-listed SMEs (decembrie 2024). Standardul voluntar pentru micro, mici și mijlocii întreprinderi.

Ghiduri profesionale Big4 și firme consacrate

PwC - EU Corporate Sustainability Reporting Directive: practical guides (actualizări periodice 2024–2026).

Deloitte - CSRD and ESRS: implementation handbook (ediții 2024 și 2025).

EY - Sustainability reporting and assurance: navigating the new landscape (2024–2025).

KPMG - The latest impact of EU sustainability reporting on US and global companies (2024–2025).

Mazars (Forvis Mazars) - Beyond compliance: ESG as a strategic lever (2024).

BDO - CSRD readiness assessment framework (2024).

Resurse autorități și surse oficiale

Comisia Europeană - pagina dedicată raportării corporative privind sustenabilitatea:

https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

Consiliul Uniunii Europene - comunicate oficiale privind pachetul Omnibus I (decembrie 2025 – februarie 2026).

EFRAG - pagina principală: <https://www.efrag.org>

Ministerul Finanțelor din România - secțiunea reglementări contabile.

Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF) - secțiunea raportări emitenți.

Studii și analize utilizate

Comisia Europeană - Impact Assessment privind pachetul Omnibus I (februarie 2025).

ISS-Corporate - EU Sustainability Reporting Updates (rapoarte trimestriale 2025).

Brightest - CSRD Timeline and Standards Overview (actualizări 2025–2026).

Anexa F. Rapoarte ESG exemplu - selecție comentată

Această anexă oferă o selecție de rapoarte de sustenabilitate publicate, recomandate ca puncte de referință pentru companiile aflate la primul ciclu. Pentru fiecare raport, am inclus o scurtă observație despre ce poate învăța cititorul. Toate linkurile au fost verificate la data publicării ghidului.

Rapoarte din România

OMV Petrom - Annual Report 2024 cu Sustainability Statement integrat

Primul Sustainability Statement complet conform ESRS publicat în România. Reprezintă referința principală pentru orice companie românească aflată la primul ciclu CSRD. Demonstrează integrarea raportului de sustenabilitate în raportul administratorilor, alinierea la Taxonomia UE (30% din CAPEX eligibil și aliniat în 2024) și aplicarea practică a metodologiei de dublă materialitate. Disponibil la:

<https://www.omvpetrom.com/en/investors/reports-and-publications/publications/annual-reports/2024>

Banca Transilvania - Sustainability Statement 2024

Primul Sustainability Statement publicat în România de o instituție financiară mare conform CSRD. Util în special pentru sectorul bancar și pentru ilustrarea modului în care se documentează decizia de cuprindere a entităților din grup. De remarcat raportul de alocare și impact asociat obligațiunilor durabile emise în noiembrie 2023 și septembrie 2024 (cumulat 1,2 miliarde de euro). Disponibil la:

<https://www.bancatransilvania.ro/relatii-investitori/environment-social-governance>

DN AGRAR - Raport ESG 2024

Util ca exemplu de raport ESG produs de o companie listată mai mică din sectorul agricol, demonstrând cum aspectele de biodiversitate și impactul asupra ecosistemelor pot fi tratate substanțial chiar într-un raport de dimensiuni reduse. Disponibil pe site-ul Bursei de Valori București (<https://m.bvb.ro>), secțiunea raportări.

Rapoarte internaționale de referință

Siemens - Sustainability Report

Companie germană listată, cu raportări de sustenabilitate consacrate de peste un deceniu. Util pentru ilustrarea modului în care se construiește narativul strategic ESG într-un grup industrial multi-național complex. Disponibil la:

<https://www.siemens.com/sustainability>

Unilever - Annual Report and Accounts

Exemplu de raport integrat (financiar și de sustenabilitate) cu un nivel ridicat de aliniere la Taxonomia UE și la SDG-uri. Util pentru companiile din retail și bunuri de larg consum. Disponibil la:

<https://www.unilever.com/investors/annual-report-and-accounts/>

Microsoft - Environmental Sustainability Report

Exemplu nord-american care depășește cerințele CSRD, util pentru companiile din sectorul tehnologic care vor să se alinieze la cele mai înalte standarde globale. Conține analiza detaliată a Scope 3 al emisiilor și planul de tranziție către net-zero la 2030. Disponibil la:

<https://www.microsoft.com/en-us/corporate-responsibility/sustainability>

Recomandare de utilizare

Recomandarea noastră este aceea de a parcurge cel puțin două rapoarte din lista de mai sus înainte de a începe redactarea propriului raport - unul din sectorul de activitate al companiei și unul de referință globală. Lectura comparativă oferă o calibrare utilă a nivelului de profunzime, a stilului narativ și a structurii vizuale.

Anexa G. Întrebări frecvente

Această anexă conține treizeci de întrebări reale, formulate în limbajul direct al unui CEO sau proprietar de companie, cu răspunsuri scurte și trimiteri la capitolele relevante.

1. Suntem obligați să raportăm ESG?

Depinde de pragurile după Omnibus I (peste o mie de angajați și peste patru sute cincizeci de milioane de euro cifră de afaceri, cumulativ) și de statutul listării. A se vedea Capitolul 11.

2. Până când trebuie să publicăm primul raport?

Pentru companiile din primul val (deja sub NFRD), raportarea pentru anul fiscal 2024 a fost deja publicată în 2025. Pentru companiile care intră în Wave 2 al ariei de aplicare după Omnibus, raportarea pentru anul fiscal 2027 va fi publicată în 2028. A se vedea Capitolul 12.

3. Cât costă, în total, primul ciclu de raportare?

Pentru o companie mare ne-listată în noua sferă de aplicare, intervalul orientativ este de o sută cincizeci de mii până la patru sute de mii de euro pentru investiția inițială. Pentru raportarea voluntară VSME, intervalul este de douăzeci și cinci până la o sută cincizeci de mii de euro. A se vedea Capitolul 22.

4. Care este riscul concret dacă nu raportează?

În România, amenzile actuale sunt similare celor pentru nedepunerea situațiilor financiare (2.000–30.000 lei). Riscurile reale sunt comerciale (pierderea contractelor cu corporații europene), financiare (acces limitat la finanțare verde) și reputaționale. A se vedea Capitolul 20.

5. Pot apela la auditorul actual sau trebuie să caut altul?

Auditorul statutar care efectuează auditul situațiilor financiare poate emite și opinia de asigurare limitată asupra raportului de sustenabilitate, sub condiția că dispune de competențele specifice. Majoritatea Big4 oferă acest serviciu integrat. A se vedea Capitolul 17.

6. Unde se depune raportul?

Raportul de sustenabilitate este parte integrantă a raportului administratorilor și se depune odată cu situațiile financiare anuale, conform termenelor prevăzute de Legea contabilității și de actele subsecvente.

7. Există un șablon oficial?

Nu există un șablon oficial unic, dar standardele ESRS prescriu detaliat structura și conținutul. Anexa B a acestui ghid oferă un cuprins-template ESRS-ready.

8. Pot lua credite cu dobândă mai mică dacă raportează ESG?

Da. Practicile bancare europene oferă reduceri de dobândă (de regulă 10–30 puncte de bază) pentru companiile cu performanță ESG verificabilă, prin instrumente specifice precum sustainability-linked loans. A se vedea Capitolul 21.

9. Trebuie să angajez oameni dedicați?

Pentru companii foarte mari, da. Pentru companii medii, modelul hibrid (un coordonator intern plus consultant extern) este, de regulă, optim. A se vedea Capitolul 23.

10. Cât durează să implementez un sistem de raportare?

Pentru un prim ciclu complet, durata tipică este de doisprezece până la optsprezece luni. Anexa D oferă un plan de proiect detaliat.

11. Cât de des se face raportarea?

Anual. Cicluri ulterioare sunt mai eficiente decât primul, costurile recurente fiind tipic la 50–60% din costul primului ciclu.

12. Cine validează raportul?

Auditorul de sustenabilitate (auditor statutar sau prestator independent acreditat), prin opinia de asigurare limitată. A se vedea Capitolul 17.

13. Ce este dubla materialitate, în doi pași?

Identificarea aspectelor ESG care sunt importante fie pentru că au impact mare asupra mediului și societății, fie pentru că generează riscuri sau oportunități financiare semnificative pentru companie. A se vedea Capitolul 15.

14. Trebuie să raportezi Scope 3 al emisiilor?

Da, dacă este aspect material. Pentru majoritatea companiilor, Scope 3 reprezintă peste 80% din emisiile totale. Companiile din primul val au beneficiat, prin Actul delegat de simplificare Quick Fix (Quick Fix Delegated Act), de o exemptie temporară pentru anii 2025 și 2026.

15. Putem raporta voluntar dacă nu suntem obligați?

Da. Standardul recomandat pentru IMM-uri non-listate este VSME, structurat în două module (Basic și Comprehensive). A se vedea Capitolul 13.

16. Ce se întâmplă cu raportarea filialelor noastre?

În principiu, filialele aflate într-un grup care raportează consolidat sunt exempte de raportarea individuală, sub condiția că raportul consolidat le acoperă. A se vedea Capitolul 11.

17. Câți consultanți să cer ofertă?

Recomandarea noastră este 3–5 oferte din segmentul potrivit dimensiunii companiei (Big4 pentru companii foarte mari și listate; firme regionale specializate pentru companii medii; consultanți boutique pentru cazuri specifice). A se vedea Capitolul 24.

18. Putem face raportarea în limba română sau trebuie în engleză?

Pentru depunerea oficială în România, raportul trebuie redactat în limba română. Companiile cu acționariat internațional publică, de regulă, și o versiune în limba engleză.

19. Ce este Taxonomia UE și cum mă afectează?

Taxonomia UE definește juridic ce activități economice sunt „verzi” și cere companiilor să raporteze ce procent din veniturile, CAPEX și OPEX sunt aliniate. A se vedea Capitolul 8.

20. Trebuie să cumpăr software dedicat?

Pentru companii din Wave 1 sau Wave 2 noua sferă de aplicare, în general da. Pentru raportare voluntară VSME a unei companii medii, soluții bazate pe Excel structurat sunt suficiente în primii doi cicluri.

21. Ce se întâmplă dacă raportez date eronate?

Auditorul detectează eroarea și emite opinie cu rezerve sau opinie negativă. Erorile materiale descoperite ulterior pot atrage răspunderea civilă a administratorilor și sancțiuni de la autoritățile de supraveghere.

22. Pot folosi rapoartele anterioare GRI?

Datele și narativele pot fi reutilizate, cu condiția alinierii la cerințele specifice ESRS. Există convergență tehnică între GRI și ESRS, dar nu identitate completă.

23. Care sunt termenele de transpunere a Omnibus I în România?

Statele membre au 12 luni de la 18 martie 2026 pentru transpunere, deci termenul-limită este 18 martie 2027. Până atunci, OMF 85/2024 rămâne în vigoare în forma actuală.

24. Ce se întâmplă cu IMM-urile listate?

IMM-urile listate sunt scoase complet din scopul CSRD prin Omnibus I. Ele pot raporta voluntar conform standardului VSME.

25. Pot să nu mai raportez dacă, prin Omnibus I, am ieșit din sfera de aplicare?

Pentru companiile din primul val care ies din sfera de aplicare după Omnibus, statele membre au opțiunea de a le exempta de la raportare pentru exercițiile financiare 2025 și 2026. În România, această opțiune trebuie clarificată prin transpunere națională. Recomandare: continuă raportarea pentru a păstra continuitatea sistemelor și relațiile cu investitorii.

26. Cum mă pregătesc pentru CSDDD?

CSDDD se aplică, după Omnibus I, doar companiilor cu peste 5.000 angajați și 1,5 miliarde euro cifră de afaceri. Pentru ceilalți, efectul este indirect (cereri de date din partea clienților mari). Pregătirea constă în construirea sistemelor de evaluare și monitorizare a furnizorilor.

27. Cum integrez raportul ESG cu raportarea anuală?

Raportul de sustenabilitate este parte integrantă a raportului administratorilor (raportul anual), nu document separat. Integrarea presupune coordonare între echipele financiară, juridică și de sustenabilitate.

28. Există ajutoare europene pentru implementare?

Da. Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), Programul Operațional Capital Uman, fondurile InvestEU și diverse instrumente sectoriale finanțează parțial proiecte ESG. Recomandăm consultarea unui specialist în fonduri europene.

29. Pot apela la Look Smart pentru întregul proiect?

Da. Look Smart oferă consultanță integrată pentru implementarea sistemelor de raportare ESG, de la evaluarea inițială până la auditul de asigurare. A se vedea secțiunea finală a ghidului.

30. Unde pot afla mai multe?

Recomandăm urmărirea publicațiilor EFRAG, Comisiei Europene, ASF și Ministerului Finanțelor, precum și buletinelor profesionale Big4. Pentru întrebări specifice, ne puteți contacta direct.

Anexa H. Cronologia legislativă 2014–2026

Această anexă oferă o cronologie sintetică a evoluției cadrului european de raportare a sustenabilității, de la prima reglementare (NFRD) până la pachetul Omnibus I.

Data	Eveniment	Impact
Octombrie 2014	Adoptarea Directivei 2014/95/UE (NFRD)	Prima obligație europeană de raportare nefinanciară
Decembrie 2016	OMFP 1.938/2016 - transpunere NFRD în România	România adoptă cadrul de raportare nefinanciară
Iunie 2018	Plan de Acțiune al Comisiei privind Finanțarea Creșterii Durabile	Articularea viziunii integrate ESG
Noiembrie 2019	Adoptarea SFDR - Reg. 2019/2088	Obligații pentru sectorul financiar
Iunie 2020	Adoptarea Regulamentului Taxonomiei - 2020/852	Sistemul de clasificare a activităților verzi
Iunie 2021	Adoptarea Legii Climei - Reg. 2021/1119	Obiectivul juridic obligatoriu de neutralitate climatică 2050
Decembrie 2022	Adoptarea CSRD - Directiva 2022/2464	Pivotul central al raportării ESG europene
Iulie 2023	Adoptarea ESRS Set 1 - Reg. 2023/2772	Standardele tehnice obligatorii
Ianuarie 2024	OMF 85/2024 - transpunerea CSRD în România	Cadrul juridic românesc al raportării
Iunie 2024	Adoptarea CSDDD - Directiva 2024/1760	Diligența necesară pe lanțul valoric
Februarie 2025	Comisia Europeană propune pachetul Omnibus I	Începutul procesului de simplificare
Aprilie 2025	Adoptarea Stop-the-Clock Directive - 2025/794	Amânarea cu doi ani a Wave 2 și 3
Iulie 2025	Adoptarea Quick Fix Delegated Act	Relaxări pentru Wave 1 (2025 și 2026)
Iulie 2025	EFRAG publică ESRS Exposure Drafts simplificate	Reducere de 61% a datapoint-urilor obligatorii
Iulie 2025	Comisia adoptă Recomandarea privind VSME	Cadrul voluntar pentru IMM-uri

Data	Eveniment	Impact
Decembrie 2025	Acord politic provizoriu Consiliul UE - Parlamentul	Convergența asupra textului final Omnibus I
Decembrie 2025	EFRAG transmite avizul tehnic final	Validare pe partea de standarde simplificate
Februarie 2026	Publicarea Directivei 2026/470 (Omnibus I)	Adoptarea formală a simplificării
Martie 2026	Intrarea în vigoare a Directivei 2026/470	Aplicarea efectivă a noilor praguri și calendare
Martie 2027 (preconizat)	Termen-limită de transpunere a Omnibus I în legislațiile naționale	Așteptarea unui nou act normativ român

Despre Look Smart

LOOK SMART este o firmă boutique premium de consultanță în management, partener al organizațiilor care caută mai mult decât consiliere - caută claritate, control și performanță susținută în timp.

Lucrăm cu un portofoliu deliberat restrâns de clienți, intrând în relație nu ca furnizori externi de consultanță, ci ca parteneri pe termen lung integrați în realitatea fiecărei afaceri. Fie că este vorba despre lansarea unor inițiative noi, restabilirea disciplinei operaționale sau pregătirea pentru o următoare etapă de creștere, însoțim echipele de conducere pe întreg parcursul de evoluție al organizațiilor lor - asigurând continuitate, coerență și rezultate măsurabile care se păstrează dincolo de durata colaborării.

Construit pe peste 25 de ani de experiență în conducerea operațională la nivel senior, în peste 13 industrii - bancar și servicii financiare, IT și telecomunicații, securitatea informației, construcții, producție industrială, ospitalitate, automotive, aviație, real estate și sectorul nonprofit -, **LOOK SMART** aduce o combinație rară de experiență transversală și execuție de teren. Practica noastră se construiește pe convingerea că strategia fără execuție disciplinată este teatru, iar transformarea durabilă depinde de alinierea oamenilor, proceselor și guvernantei într-un sistem coerent, capabil să funcționeze constant pe termen lung.

Concentrăm activitatea acolo unde produce cel mai mult efect. Practica noastră centrală acoperă guvernanta corporativă și managementul riscului de organizație; excelența operațională și optimizarea proceselor de afaceri; designul organizațional, capitalul uman și cultura; managementul de proiect și de program; securitatea informației și reziliența cibernetică; transformarea digitală; performanța lanțului de aprovizionare. Ceea ce ne distinge nu este doar ceea ce proiectăm - ci ceea ce implementăm efectiv. Traducem strategia în execuție disciplinată și complexitatea în sisteme structurate, accesibile, pe care organizația le poate opera autonom mult timp după încheierea colaborării noastre.

Prin construcție, păstrăm portofoliul selectiv. Fiecare angajament beneficiază de atenție la nivel senior și de implicare directă a partenerilor - fără echipe de juniori, fără manageri de cont rotativi, fără responsabilitate diluată. Acesta este modul prin care reușim să construim relații profunde, bazate pe încredere, și să operăm ca o extensie de încredere a echipei de conducere, contribuind nu la inițiative izolate, ci la forța și reziliența pe termen lung a organizației ca întreg.

Existăm pentru organizațiile care prețuiesc rigoarea în fața vitezei, substanța în fața prezentării și execuția în fața teoriei. Pentru acești clienți, ne propunem să fim partenerul strategic de încredere - măsurat nu prin numărul de livrabile transmise, ci prin durabilitatea rezultatelor pe care le lăsăm în urmă.

Despre Alexandru Cârstoiu

Alexandru Cârstoiu este Chief Operating Officer al **LOOK SMART**, cu peste 25 de ani de experiență la intersecția dintre managementul corporativ, consultanța strategică și transformarea operațională. Conduce agenda operațională a firmei - traducând strategia în execuție și producând rezultate care rezistă dincolo de durata fiecărei colaborări.

Pe parcursul carierei a deținut roluri executive senior în organizații românești de prim rang - incluzând peste 17 ani în Țiriac Group, unul dintre cele mai mari conglomerate private din țară - în zone precum guvernanta corporativă, operațiuni multi-site, securitatea informației, integrări post-fuziune, audit intern și digitalizarea afacerilor. Experiența sa acoperă peste 13 industrii - de la bancar și servicii financiare, IT și telecomunicații, securitatea informației, până la construcții, producție industrială, automotive, aviație, real estate și sectorul nonprofit -, oferindu-i o profunzime cross-funcțională și cross-sectorială rară pe piața românească de consultanță.

Ceea ce îl distinge pe Alexandru este capacitatea de a integra funcțiuni de afaceri eterogene în sisteme coerente, performante. Combinând rigoarea analitică cu execuția practică, operează nu doar ca strateg, ci și ca arhitect al structurilor, proceselor și capabilităților organizaționale care rezistă în timp. Calificările sale reflectă această dublă orientare: PRINCE2 Practitioner, certificat CISO, membru PMI, formator certificat și life coach.

În paralel, este Lector asociat la Academia de Studii Economice din București (ASE), titular al cursurilor de Auditul Resurselor Umane și Analiza Calității Muncii.

Animat de disciplină și claritate, Alexandru lucrează cu organizații care prețuiesc rigoarea în fața vitezei și substanța în fața prezentării - întărind guvernanta, restabilind disciplina operațională și construind echipe reziliente, capabile să susțină creșterea pe termen lung.

De ce să intri în familia Look Smart

Pentru companiile care decid că raportarea ESG nu este un exercițiu administrativ, ci o investiție strategică, alegerea partenerului de consultanță devine decizia cea mai consecventă. Look Smart oferă, în acest domeniu, o propunere de valoare diferită de cea a marilor case generaliste - o propunere construită pe filosofia boutique premium și pe principiul „quality over volume, execution over theory”.

Ce înseamnă boutique premium în practică

Lucrăm cu un număr deliberat redus de clienți pentru ca fiecare angajament să beneficieze de atenția senior pe care o merită. Asta înseamnă, concret, că proiectul tău nu va fi delegat unei echipe de juniori care învață pe contul tău, nu va trece printr-o serie de manageri de cont care se schimbă la fiecare șase luni și nu va fi diluat între zeci de alte angajamente paralele. Persoanele cu care discuți la prima întâlnire vor fi aceleași persoane care vor livra rezultatul.

Avantajele specifice pentru proiectele ESG / CSRD

Integrarea cu sistemul de management corporativ - abordarea noastră tratează raportarea ESG nu ca exercițiu separat, ci ca extensie firească a sistemelor de guvernanță, riscuri și control intern pe care le construim. Pentru clienții care lucrează deja cu noi pe alte mandate, integrarea este completă; pentru clienții noi, această perspectivă holistică elimină paralelismele și redundanțele tipice angajamentelor fragmentate.

Cunoașterea de profunzime a contextului românesc - paralel cu acuratețea cadrului european actualizat, înțelegem realitatea legislativă, fiscală și operațională din România. Asta înseamnă mai puține surprize la implementare și calibrare exactă a recomandărilor.

Continuitate pe termen lung - ne propunem să fim parteneri pentru cinci, zece sau douăzeci de ani, nu pentru un proiect izolat. Asta schimbă felul în care construim relația de la prima discuție: investim în înțelegerea profundă a afacerii tale pentru că vom mai avea împreună multe alte ocazii să folosim acea înțelegere.

Onorarii calibrate la valoarea adăugată - modelul nostru nu este nici cel al Big4 (cu echipe extinse și onorarii pe oră ridicate), nici cel al consultanților nișe (care subliniază promisiuni nerealiste pentru a câștiga proiecte). Onorariile noastre sunt construite pe livrabile clare, cu rezultate măsurabile, și sunt proporționale cu impactul.

Acces direct la rețeaua noastră - clienții Look Smart beneficiază de accesul la rețeaua noastră de parteneri specializați (auditori, juriști, specialiști IT, formatori), pe care îi recomandăm și îi coordonăm la nevoie. Pentru tine, asta înseamnă un singur punct de contact pentru un ecosistem complet de servicii.

Cum începem

Primul pas este o conversație inițială gratuită, fără obligații - de regulă o întâlnire de o oră în care evaluăm împreună situația curentă, identificăm prioritățile pe orizontul scurt și conturăm o foaie de parcurs preliminară. Pe baza acestei discuții, propunem o ofertă scrisă structurată pe livrabile clare, calendare realiste și onorarii fixe.

Pentru proiectele ESG / CSRD, oferim trei modele de colaborare. Diagnoză și foaie de parcurs - un angajament scurt (4-6 săptămâni) care evaluează stadiul actual și produce un plan detaliat de implementare. Implementare integrală - coordonarea întregului ciclu de la materialitate la auditul de asigurare, în model hibrid cu echipa internă a clientului. Sprijin permanent - relație continuă pe ciclurile anuale, cu consultanță la cerere și asistență în momentele de presiune.

Contact

LOOK SMART

Boutique Premium Management Consulting

Web: www.looksmart.ro

Email: office@looksmart.ro

Telefon: +4.0743.332.318

Pentru întrebări legate de implementarea CSRD în compania ta sau pentru o conversație inițială fără obligații, contactează direct:

Alexandru Cârstoiu

Chief Operating Officer

READ SMART • THINK SMART • LEAD SMART

LOOK SMART
PREMIUM BUSINESS CONSULTING

PROPRIETATE INTELECTUALĂ ȘI DREPTURI DE AUTOR

Acest material reprezintă o lucrare originală a **Look Smart**, fiind rezultatul unui efort propriu de cercetare, analiză, interpretare și redactare a cadrului legislativ european și românesc privind raportarea de durabilitate. Drepturile de autor asupra construcției editoriale a ghidului - structura, narațiunea, analizele, interpretările, metodologia de prezentare, anexele și instrumentele de lucru - aparțin în exclusivitate **Look Smart**.

Sursele citate în ghid - texte normative europene și naționale, studii EFRAG, ghiduri profesionale ale firmelor de audit și consultanță, rapoarte ale companiilor terțe - rămân, în ceea ce privește conținutul lor original, în proprietatea emitenților respectivi.

Utilizare permisă fără autorizare prealabilă: citarea de pasaje scurte (sub patru sute de cuvinte cumulat) în articole, prezentări sau materiale editoriale, cu mențiunea explicită a sursei sub forma „Look Smart Management Consultancy, *CSRD în România. Ghidul Executiv pentru Raportarea ESG, 2026*”; preluarea integrală a ghidului pentru uz intern, necomercial, în cadrul unei singure organizații; difuzarea linkului către versiunea publicată pe website-ul **Look Smart**.

Utilizare condiționată de acordul scris prealabil al Look Smart: reproducerea integrală sau a unor secțiuni substanțiale (peste patru sute de cuvinte cumulat); traducerea în alte limbi; adaptarea, modificarea sau integrarea conținutului în alte materiale; utilizarea în cursuri, programe de formare sau seminarii comerciale; orice utilizare cu scop direct sau indirect lucrativ.

Cererile de autorizare se transmit la adresa office@looksmart.ro, cu indicarea scopului utilizării, audienței vizate și formei finale de publicare. **Look Smart** răspunde la astfel de cereri în termen de zece zile lucrătoare.

Prezentul disclaimer privind drepturile de autor nu afectează și nu substituie celelalte rezerve juridice ale ghidului - în special caracterul informativ și non-substitutiv al consultanței profesionale, expus în nota editorială.

© 2026 Look Smart. Toate drepturile rezervate.